

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Које повластице, по Закону о ПИО, могу остварити пољопривредни осигураници да би им бар делимично биле ублажене последице елементарних непогода

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680

МИРОВАЊЕ СВОЈСТВА ОСИГУРАНИКА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:
Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарииа
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

На женама свет о(п)стаје

Кроз читаву историју жене су чиниле ослонац друштва, а у сеоским подручјима оне су традиционално играле кључну улогу у пољопривреди и локалној економији. Сеоске жене и девојке чине око четвртину светског становништва и у земљама у развоју имају виталну улогу у производњи хране. Поред учешћа у биљној производњи и сточарству, често су одговорне за обезбеђивање воде и горива за своје породице. У Африци, на пример, жене задовољавају 90 одсто потреба домаћинства за водом и горивом, а производе чак 100 одсто основних намирница.

Иако жене чине више од половине светског становништва и учествују у производњи између 60 и 80 процената хране која се узгаја, жене на селу поседују тек два одсто земље и остварују само један одсто свих пољопривредних примања, што говори о њиховом изузетно тешком положају. Женама на селу посвећен је посебан дан, 15. октобар, установљен 1995. године, који се од 2008. године, према одлуци Генералне скупштине УН, и званично обележава широм света.

Да су жене ослонац друштва показују и резултати студије Светске банке, према којој су жене биле у првим „борбеним редовима“ и у току светске економске кризе 2008. године – због улоге коју имају у породици, поднеле су највећи терет кризе јер се најчешће оне старају о исхрани и школовању деце. Поред тога, резултати показују и да су жене подносиле сав терет стреса у породици проузрокован кризом која је довела до великог поскупљења хране нарочито у земљама у развоју, и биле принуђене да нађу начина да утеше, охрабре и дисциплинују децу која су се суочавала са глађу.

И у нашој земљи, како показује статистика, велики део послова и обавеза припада женама. Републички завод за статистику недавно је објавио резултате истраживања о коришћењу времена у Републици Србији спроведеног 2010/2011. године. У њему је учествовало 2.340 домаћинстава, тј. око 6.000 грађана старости 15 и више година, а према добијеним резултатима, жене у Србији у послу просечно проведу седам сати дневно, а мушкарци сат времена мање. Мушкарци предњаче када су у питању плаћени посло-

ви, на којима у просеку дневно проведу нешто мање од четири сата, док жене на овим пословима проводе мало више од два сата дневно. За разлику од тога, жене убедљиво воде у обављању неплаћених послова у којима дневно проводе скоро пет сати, док мушкарци овим пословима посвећују нешто више од два сата дневно. На спремање obroka жене просечно троше више од сат и по времена у току дана, а мушкарци за ову активност издвајају свега 16 минута. И прање судова изгледа и даље спада искључиво у „женске“ послове, јер у том послу жене проведу у просеку 34 минута дневно, а мушкарци само три. Жене више брину и о деци – мајке им посвећују три сата у току дана, а очеви један сат.

Ово су само неки од резултата овог истраживања, али оно по свему судећи потврђује стереотипе по којима жене на себе преузимају већину послова и обавеза, у кући, око деце, у вези са исхраном целе породице итд. Да ли и на који начин би ова слика могла да се промени, велико је питање, али за сада статистика и читава историја не иду томе у прилог. **В. Кадиф**

ОСИГУРАЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНИКА

Мировање својства осигураника

Које повластице, по Закону о ПИО, могу остварити пољопривредни осигураници да би им бар делимично биле ублажене последице елементарних непогода

Суша, као елементарна непогода са дугорочним последицама, обележила је ову годину и коначан салдо претрпљене штете још се не може сагледати. Оправдано интересовање пољопривредних осигураника подстакло нас је да кроз разговор са Жељком Симићем, начелником Одељења матичне евиденције у РФ ПИО, сазнамо које све бенефите могу остварити ови осигураници по Закону о пензијском и инвалидском осигурању, да би им бар делимично биле ублажене последице елементарних непогода.

– Из објективних разлога као што су елементарна непогода, болест, породилско одсуство, пољопривредни осигураници, сходно Закону о пензијском и инвалидском осигурању, могу остварити право на мировање својства осигураника пољопривредника најдуже пет година у току осигурања, с тим што то не може бити пет узастопних година. Право на мировање својства осигураника пољопривредника уведено је у систем пензијског и инвалидског осигурања сада важећим Законом о ПИО који је ступио

на снагу 10. априла 2003. године, због чега се ово право може остварити најраније од 1. јануара 2003 – објашњава Жељко Симић, начелник Матичне евиденције.

Годином мировања својства осигураника сматра се календарска година, односно раздобље од 1. јануара до 31. децембра, без обзира на то када је у току године наступио законом утврђен објективан разлог који је основ за мировање својства осигураника. У случају да осигураник у тој години остварује право на пензију, онда се мировање својства осигураника пољопривредника утврђује за период од 1. јануара те године до дана који претходи дану остваривања права на пензију.

Да би се остварило право на мировање својства осигураника пољопривредника, потребно је поднети захтев.

– Захтев за мировање својства осигураника подноси се надлежној филијали Фонда, а то је најчешће филијала надлежна према пребивалишту пољопривредника. Захтев подноси лично осигураник, а у случају његове смрти захтев може поднети члан породице покојног осигураника пољопривредника. Захтев се може поднети као посебан захтев или у поступку остваривања права на пензију. Уз захтев се подноси и доказ о постојању објективних разлога на основу којих се тражи мировање својства – каже Симић.

Уколико се подноси захтев за мировање својства осигураника пољопривредника због елементарне непогоде, неопходно је као доказ приложити извештај општинске комисије о извршеној процени штете од суше, поплаве и сл., који је издат на основу прописа којима се уређује проглашавање елементарне непогоде, или потврду надлежног општинског органа којом се потврђује штета настала због елементарне непогоде у пољопривредном домаћинству осигураника пољопривредника.

Болест се као основ за мировање својства осигураника узима у обзир под условом да је изазвала привремену спреченост за обављање пољопривредне делатности или лечење, који су трајали дуже од 30 дана у календарској години за коју се тражи мировање својства осигураника.

Постојање привремене спречености за обављање пољопривредне делатности, односно лечења због болести, утврђује се на основу документације уобичајене у области здравственог осигурања (отпусна листа у случају болничког лечења, потврда о времену проведеном на рехабилитацији, решење о отпуштању на бањско лечење, фотокопија здравствених картона, фотокопија налаза лекара специјалиста). Уколико се из приложене медицинске документације може закључити да је болест изазвала привремену спреченост за обављање пољопривредне делатности или лечење у трајању од 30 дана и дуже, Фонд ПИО доноси решење о мировању својства осигураника.

Када је породилско одсуство основ за мировање својства осигураника пољопривредника, као доказ се користи извод из матичне књиге рођених детета.

– Филијала Фонда, на основу доказа поднетих уз захтев, цени да ли су испуњени услови за мировање својства осигураника и у зависности од тога доноси решење којим се утврђује период у коме мирује својство осигураника, или решење којим се захтев одбија. При томе, за доношење ове одлуке уопште није битна чињеница уплате доприноса за пензијско и инвалидско осигурање.

Жељко Симић

ње, јер се позитивно решење доноси ако су испуњени услови за мировање својства осигураника и када су доприноси за период за који се утврђује мировање плаћени и када нису – наглашава Жељко Симић, и додаје: – Један примерак решења доставља се подносиоцу захтева, а други надлежној организационој јединици Пореске управе која, уколико је решењем утврђено мировање својства осигураника, по том основу отписује утврђен допринос за пензијско и инвалидско осигурање за ту календарску годину. Ако је допринос за ПИО за ту годину уплаћен, пољопривредник треба да тражи од Пореске управе прекњижење уплаћеног доприноса ради намирења неизмирених обавеза по истом или по другом основу.

Битна информација за осигуранике пољопривреднике који остваре ово право јесте да се време за које је утврђено мировање својства осигураника не рачуна у стаж осигурања. То значи да за период за који је утврђено мировање својства осигураника осигураник пољопривредник не може накнадно платити допринос за пензијско и инвалидско осигурање.

– Осим права на мировање својства осигураника пољопривредника, које се може остварити најраније од 1. јануара 2003, Законом о пензијском и инвалидском осигурању предвиђена је и могућност да се на захтев осигураника пољопривредника који није уплатио цео или део доспелог доприноса за период од 1. јануара 1996. до 9. априла 2003. године може утврдити период мировања осигурања у непрекидном трајању, без утврђивања разлога за мировање. Једини услов да би се осигуранiku пољопривреднику утврдио период мировања осигурања јесте да допринос за пензијско и инвалидско осигурање за тај период није плаћен.

Симић наглашава да се захтев за утврђивање периода мировања осигурања подноси Пореској управи надлежној за утврђивање катастарског прихода од обављања пољопривредне делатности, која утврђује период за који нису плаћени доприноси, доноси уверење о томе и прослеђује Фонду ПИО, а Фонд по том захтеву доноси решење.

– Ако је решење позитивно, Пореска управа трајно отписује обавезу плаћања претходно утврђених дуговних доприноса, али подносилац захтева може да за цео или за део периода за који је решењем утврђено мировање осигурања касније, на лични захтев, изврши уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, како би стекао стаж осигурања – објашњава начелник Жељко Симић различитост ова два права.

За позитивно решење се не утврђују разлици мировања, а пољопривредни осигураник који оствари ово право сматра се осигураним лицем по Закону о ПИО у том периоду и само је ослобођен плаћања доприноса.

Ј. Оцић

ЖЕНЕ У СРБИЈИ ЖИВЕ КРАЋЕ ОД ОЧЕКИВАНОГ ЖИВОТНОГ ВЕКА

Граница за пензионисање не треба да буде једнака

Потпредседник Владе Србије и министар рада, запошљавања и социјалне политике, др Јован Кркобабић, изјавио је да се лично не би сложио да буду изједначене старосне границе за одлазак у пензију за мушкарце и за жене.

У изјави Танјугу он је оценио да би то било неправедно према женама које су истовремено и мајке и домаћице, и због тога су, како је рекао, у тежем положају. Кркобабић је подсетио да је Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање пре две године кроз реформу, уз сугестије ММФ-а и Светске банке, уредио систем и услове за одлазак у пензију.

Према подацима Републичког фонда ПИО, на основу навршених година живота корисника старосне пензије којима је то право престало због смрти, може се закључити да мушкарци у Србији живе дуже од очекиваних година живота, док жене живе краће.

дина, док су кориснице старосних пензија у просеку живе 75 година, што је било за две године мање од очекиване просечне дужине живота за жене.

Да подсетимо, мушкарци ове године могу да оду у старосну пензију са 65 година и минимум 15 година радног стажа, односно са 40 година стажа осигурања и најмање 53 године и осам месеци живота. Жене у

Тако су 2001. године очекиване просечне године живота за мушкарце биле 70, а старосни пензионери су у просеку живели 74 године, док је очекивана просечна дужина живота за жене била 75, а кориснице старосних пензија у просеку су живе 73 године. Статистика из 2005. каже да је те године очекиван просечни животни век за мушкарце био 70 година, а корисници старосних пензија су у просеку живели пет година дуже, док је за жене просечна очекивана дужина живота била 75, а старосне пензионерке су у просеку живе 75 година мање. Очекивана дужина живота у Србији за мушкарце у 2011. била је 72 године, али су корисници старосних пензија живели у просеку 76 го-

овој години право на пензију остварују са 60 година живота и најмање 15 година стажа осигурања, односно са 35 година стажа осигурања и најмање 53 године живота.

Изменама Закона о пензијском и инвалидском осигурању од 1. 1. 2011. године, предвиђено је да се граница навршеног стажа за остваривање права на старосну пензију сваке године подиже за четири месеца, све до 2023. године. Подизање старосне границе за жену са 53 на 58 година живота се, такође, врши поступно, почев од наредне, 2013. године, по четири месеца годишње, до 2015. године, а затим, почев од 2016. године, по шест месеци годишње до 2023. године.

Ј. Оцић

ДОПУНА ЗАКОНА О ПЕНЗИЈСКОМ И ИНВАЛИДСКОМ ОСИГУРАЊУ

Октобарске пензије веће за два одсто

За спровођење овог закона нису потребна додатна финансијска средства а његова примена има ефекте не само у области пензијског и инвалидског осигурања, већ и у области укупних јавних финансија

Просечна пензионерска повишица ће у октобру износити два одсто, а толико ће корисницима пензија примања бити повећана и у априлу следеће године. Ово је утврђено допуном Закона о пензијском и инвалидском осигурању усвојеном крајем септембра у републичком парламенту. Тако ће 1.692.940 најстаријих у просеку повећати своја примања за нешто мање од 500 динара, каже за „Глас осигураника“ Иван Мимић, фи-

нансијски директор Републичког фонда ПИО.

– Стари закон је промењен и повишица се овога пута додељује у складу са могућностима. Такву одлуку је донело Министарство финансија, у складу са утврђеном политиком фискалне консолидације и планираног прихода буџета, раста бруто домаћег производа и других фискалних параметара. За спровођење овог закона нису потребна додатна финансијска

средстава – објашњава директор Мимић.

Јесењом повишицом најзадовољнији ће бити војни пензионери који ће у просеку добити додатних 872 динара на просечну пензију од 43.643 динара. Повишицу од 194 динара добиће 216.466 пензионисаних пољопривредника. Највише је, ипак, пензионера из категорије некадашњих запослених – 1.365.899. Њихове просечне пензије износиле су 24.479 динара, а након

јесењег усклађивања примаће у просеку 24.967 динара.

Допуне Закона о ПИО усвојене су по хитном поступку с обзиром на потребе усклађивања одредаба овог закона са одредбама закона којим се уређује буџетски систем, а посебно имајући у виду чињеницу да би његова примена имала ефекте не само у области пензијског и инвалидског осигурања, већ и у области укупних јавних финансија. **В. Анастасијевић**

УНИЈА ПОСЛОДАВАЦА СРБИЈЕ И УГС „НЕЗАВИСНОСТ” ПРЕДСТАВИЛИ ПРЕДЛОГ МЕРА

Заједно за излазак из кризе

У оквиру регионалног пројекта BOSMIP 4, који се реализује уз помоћ Европске комисије, Унија послодаваца Србије и УГС „Независност” представили су публикацију под називом „Заједно за излазак из кризе – Платформа за реформе – Договор за будућност”.

На промоцији овог документа истакнуто је да он представља предлог економских и социјалних мера упућених Влади Републике Србије, које треба да допринесу одрживом развоју привреде, побољшању материјалног положаја запослених и подизању бруто домаћег производа земље и животног стандарда грађана.

Учесници скупа су се сложили да је за одрживост система ПИО потребно хитно применити мере о којима је већ било речи: пренос финансирања здравствене заштите пензионера на буџет Републике; пренос финансирања накнада за туђу помоћ и негу, телесно оштећење и накнада из инвалидског осигурања у систем социјалне заштите; не укључивати обавезу државе у финансирању пензија по посебним прописима и разлику до најниже пензије у трансфере Републике; искључити из дотација недостајућа сред-

Представљање платформе

става за финансирање права осигураника пољопривредника и војних осигураника, односно исказивати их као трансфер ресорног министарства (Министарства рада, запошљавања и социјалне политике).

Заједнички став представника организација послодаваца и синдиката „Независност” јесте да Фонду ПИО треба омогућити да самостално располаже средствима од наплате доприноса за ПИО и да та средства користи као обртна у интервалима између исплата пензија. Фонд треба слободно да располаже непокретностима и другом имовином за коју постоје докази да је изграђена средствима осигураника, како би кроз стратешка партнерства са другим инвеститорима и државним институцијама увећао

приходе и дугорочно смањено садашњи дефицит. То подразумева: повраћај имовине, односно непокретности предатног пензијског фонда Краљевине Југославије, којима Фонд не газдује; покретање иницијативе за измену Закона о ПИО, који би се допунио посебним поглављем које дефинише имовину Фонда; утврђивање неспорног права својине Фонда над непокретностима специјалних болница, завода за рехабилитацију и бања изграђених средствима осигураника; утврђивање права својине на непокретностима здравствених установа, домова за стара лица и геронтолошких центара грађаних његовим средствима и друге које се односе на право својине РФ ПИО.

Мирослав Мектеровић

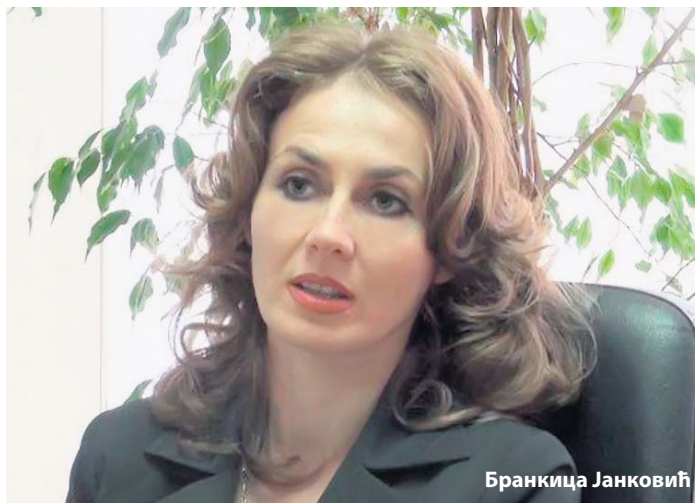
ОКТОБАР, МЕСЕЦ СОЛИДАРНОСТИ СА СТАРИЈИМА

Сви смо потенцијални пензионери

Држава доста урадила по питању побољшања положаја старих, надлежно министарство ће у наредном периоду посебну пажњу усмерити на најугроженије старије суграђане

Земља у којој 1.211.000 људи, односно око шестина становника, има више од 65 година живота, а просечна старост становништва је око 40 година, свакако је међу демографски најстаријим популацијама у Европи. Уколико се у старију популацију урачунају и особе од 60 година, статистика каже да најстаријих у Србији има око милион и по. Ако знамо да је у последње две деценије број старих повећан за чак пет процената, а просечна старост за четири године, закључак да брига о старијима мора да буде при врху листе приоритета земље сам се намеће, каже за „Глас осигураника“ Бранкица Јанковић, државна секретарка у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике.

– У земљи са толиким бројем старијих људи неопходно је да држава посвети посебну пажњу

Бранкица Јанковић

старима и престане да их третира као проблем. Према подацима Републичког завода за статистику, у Србији има око 1,6 милиона пензионера, а готово више од половине њих (846.000) прима пензију до 20.000 динара. Испод тог износа пензију прима 447.000,

док око 300.000 пензионера прима око 30.000 динара. Новчану социјалну помоћ користи 11.231 особа. Морам да нагласим да је најтеже у старачким једночланим или двочланим домаћинствима, поготово у руралним срединама, и најважније је њима обезбедити

неку врсту помоћи – истиче наша саговорница.

Говорећи о најугроженијима, Бранкица Јанковић каже да је као једна од мера помоћи била и одлука о такозваној тринеастој пензији.

– Сви смо ми потенцијални пензионери и старост је наша једина сигурна будућност. Треба да будемо свесни да ћемо живети у друштву у коме ће проценат учешћа најстаријих суграђана у укупном броју становника бити изузетно велики. Зато о њима не треба размишљати као о проблему, већ треба развијати могућност за њихову радну активацију. Сигурно да не треба да буду ни одбачени, и то све зависи од односа друштва према њима. Слика старих у нашем друштву и однос према овој популацији су, међутим, углавном негативни и веома је мало позитивних примера. Старост не треба приказивати као

Геронтодомаћице – и помоћ и дружбенице

Међу најпопуларнијим облицима ванинституционалне заштите, поготово међу болесним и тешко покретним старијим особама, свакако је помоћ у кући, односно геронтодомаћице. За ову помоћ најстарији се пријављују центрима за социјални рад на својој општини и, када дођу на ред, на помоћ геронтодомаћица могу да рачунају свакодневно или неколико пута у недељи. Свака од домаћица дневно обилази три корисника и код сваког проведе два сата обављајући све потребне послове: чишћење, прање, кување, набавка... Ивана Ђурђевић из Београда већ пет година ради овај посао и за наш лист каже да га не би мењала.

– Ово је заиста изузетно хуман посао који треба волети да бисте

га радили. Зближите се са тим људима и они са нестрпљеном ишчекују ваш долазак. Најважније је са врата им се осмехнути и ведро их поздравити, и њихов дан је већ лепши. Кад скувам кафе и седнемо да је попијемо, договарамо се шта тог дана треба урадити, да ли усусати, обрисати прашину, опрати прозоре, скувати ручак, изаћи у шетњу са њима. Ја обавим и набавку, донесем потребне намирнице, лекове, све што треба – објашњава геронтодомаћица Ивана Ђурђевић.

Снежана Влајков се овим послом бави последње две и по године, а пре тога је била незапослена.

– Овако сам ја добила посао, а корисници код којих одлазим неопходну помоћ. Стварно ми-

слим да овај посао може да ради само неко ко то заиста воли и коме је до тих старијих људи стало. А колико њима значи то што им сваки дан дођем, не знам како бих вам објаснила, то се мора видети. Неки од њих су потпуно сами и једино мене могу да очекују на вратима. Пошто нису у стању да сами оду у шетњу, много им значи то што ја идем са њима. Тако ми је баш ових дана једна корисница рекла да за један мој долазак завршим шта имам од кућних послова, а да после сваки дан користимо лепо време да шетамо. Замислите кад су велике врућине или јаке хладноће, па неки од њих који никог немају не би ни хлеба у кући имали да није нас да им однесемо – искрена је Снежана Влајков.

Геронтодомаћица је, нажалост, мало за потребе Београда, тако да су многи на листи чекања и дуже од годину дана.

– Ја сам пре годину и нешто оперисала кук и пријавила се за помоћ геронтодомаћице. Али, још је нисам добила. Не могу, додуше, да кажем да су ме заборавили. Пре око месец дана долазила је жена из Центра за помоћ у кући са моје општине и објаснила ми да има мало домаћица, да је нас који чекамо много и да ће сигурно још оволико времена проћи док дођем на ред. Па шта да радим, једино се надам да ћу ту помоћ дочекати – прича за наш лист Дамњанка Жунић, пензионерка са Карабурме.

Они који већ имају помоћ геронтодомаћица немају довољно речи хвале за њих.

страшни суд, било би добро увек истицати неки добар пример из свакодневног живота старијих, а таквих има. У то се можете уверити ако посетите неки од дневних клубова у којима се људи друже,

ја старих, наравно да ни издалека нису решени сви проблеми. Зато ће надлежно министарство у наредном периоду посебно пажњу усмерити на најугроженије старије суграђане.

заједници. Пре свега, показало се да је највећа потреба за услугом помоћи у кући. Тренутно је у 82 општине успостављен систем функционисања помоћи у кући, али то није довољно. Си-

забављају, организују излете и путовања. Зато ће ови облици ванинституционалне заштите, уз помоћ у кући (већ познате геронтодомаћице), и њихов развој на локалном нивоу у наредном периоду бити на самом врху листе приоритета нашег министарства – нагласила је државна секретарка Бранкица Јанковић.

Иако је држава доста урадила по питању побољшања положа-

– То су углавном сеоска, старачка, посебно самачка домаћинства. Најмаргинализованија је сеоска жена која живи сама у селу, посебно након смрти супруга. Те жене су најмање укључене у друштво и највише им је потребна помоћ. Министарство ће наставити да подржава локалне заједнице и самоуправе, односно све градове и општине, у развоју локалних услуга у

гурна сам да ћемо идуће године да проширимо број општина – каже Бранкица Јанковић.

Неопходно је побољшати квалитет живота најстаријих у Србији и о овој теми не треба говорити само када је реч о њиховим примањима. Као вид заштите, када је у питању квалитет живота најстаријих, добро су се показали клубови и дневни центри за пензионере, па ће ресорно министарство зато наставити да подржава локалне самоуправе у отварању и проширењу тог облика заштите.

Када је реч о институционалној заштити, тренутно постоји 46 државних домова за стара лица и 120 приватних.

– Радићемо на очувању постојећих домова пошто се испоставило да је овај број довољан за збрињавање најстаријих суграђана, иако се људи ипак нерадо одлучују на то јер је у многим деловима Србије пензија једини сигуран приход за целу породицу – закључила је наша саговорница. Бранкица Јанковић, државна секретарка у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике, најавила је и за следећу годину исти ниво давања за народне кухиње и Црвени крст, као и пакете за најугроженије у 105 општина у Србији.

Весна Анастасијевић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ГРАДА НОВОГ САДА Задовољни результатима на Олимпијади

Чланови Удружења пензионера града Новог Сада активно су учествовали у програму Пете олимпијаде спорта, здравља и културе, одржане у Сокобањи.

Представљало их је 15 чланова распоређених у десет различитих екипа, и то у три спортске дисциплине: пикаду, брзом ходању и пуцању пенала. Исказали су и своје певачке способности на такмичењу на Вечери талената.

Да су се екипе Удружења добро припремиле говори освојено друго место у пикаду, шесто место у пуцању пенала и девето у брзом ходању.

На вечери певачких талената Роса Бугарски освојила је прво место, а дует Бранко Ранитовић – Милутин Вукас треће.

– Учествовала сам у брзом ходању и у пуцању пенала, а за освојено прво место у соло певању добила сам диплому, флашу вина и опанак – каже Роса Бугарски.

Две чланице Удружења учествовале су и у раду сликарске колоније.

Да би се квалитетније припремали за следећу Олимпијаду, у Удружењу су покренули иницијативу за оснивање спортске секције која би током године координирала спортске активности пензионера у месним организацијама.

– Удружење настоји да својим члановима олакша старење и обезбеди им што квалитетнији живот, а бављење спортовима примерним годинама и могућностима пензионера, једна је од таквих активности. Учествовањем на Олимпијади у Сокобањи допринели смо и остваривању дела Националне стратегије о старењу Владе Републике Србије – нагласила је Драгица Зеленбаба, секретар Удружења пензионера града Новог Сада.

Д. Корач

– Живим у Зајечару и пре око две године сам била на операцији срчаних залистака. Откад сам изашла из болнице, долазе ми домаћице. Смењују се њих три: Радмила Костић, Јасмина Пешић и Аница Богдановић, и стварно не могу да их довољно нахвалим. Све ми по кући среде и очисте, донесу намирнице, лекове, спреме ручак... Нисам ни могла да претпоставим колико све то добро функционише, а сада сам пресрећна што имам њих, јер моја деца не живе у истом граду и не знам како бих функционисала без ове помоћи – презадовољна је Вукица Анђелић, пензионерка из Зајечара.

Једина замерка која се може изрећи на рачун геронтодомаћица јесте – да их нема довољно (што, наравно, није њихова

грешка). Поготово у Београду где се на њихову помоћ чека и дуже од годину дана.

– Тренутно имамо око 2.060 корисника и 687 геронтодомаћица у свим градским општинама, а потребе су више него двоструко веће. Корисници плаћају услуге домаћица 26 динара по сату, а остало дотира град. Сви плаћају исто без обзира на висину пензије. Можда би могао да се одреди мало другачији ценовник, па да они са већим примањима и мало скупље плаћају сат услуге домаћице да бисмо више њих могли да запослимо, и да више људи којима је помоћ потребна ту помоћ може и да добије – сматра Марија Марков, управница радне јединице Дневни центри и клубови при Геронтолошком центру Београд.

В. А.

Награде 57. Београдског сајма књига

На овогодишњем Сајму књига, који је трајао од 21. до 28. октобра, за издавача 2012. године жири је прогласио кућу „Федон“ из Београда. За Дечју књигу године изабрана је књига „Српске народне бајке за децу XXI века“, у издању „Чаробне књиге“, а као Издавачки подухват

оцењена су „Дела Станислава Вишавера“, у издању Службеног гласника и Завода за уџбенике.

Специјално признање 57. Београдског сајма књига припало је издавачкој кући „Градац“ из Чачка за укупан вишедеценијски допринос као издавача. После неколико година паузе поново је додељена награда за Најлепшу књигу, и то „Лексикону архитектуре и уметничког занатства“ Слободана Малдинија, у издању Службеног гласника. Специјално признање за Младог дизајнера припало је Тијани Ранчић за ликовно-графичку опрему књиге „Немачки ратни плакат у Србији 1941–1944“ аутора Косте Николића, у издању Завода за уџбенике. Рад издавачких кућа и ове године су оцењивали акредитовани новинари по којима је најбољи издавач Службени гласник који је освојио 59 поена. На другом месту је „Геопоетика“ са 38, а на трећем „Лагуна“ са 18 поена. За издавачку кућу која је имала најпрофесионалнији однос према медијима и јавности проглашена је „Геопоетика“ која је добила 33 поена, а следе је Службени гласник са 30 и „Лагуна“ са 21 поеном.

Журка за најстарије у центру Београда

Поводом месеца солидарности са старијим особама плесни центар „Младост“ и „Статисти тим“ из Београда организовали су 13. октобра на Тргу Републике велику игранку у коју су укључили и особе од 40 до 80 година. Тако је неколико стотина Београђана одушевљено играло уз светски хит „Гангнам стајл“, а спонтано су им се придружили и многи пролазници.

Задовољни учесници кажу да су хтели да покажу да и старији имају много енергије и елана и да могу све што могу и млади.

Иначе, масовне кореографије уз познати хит из Кореје изводе се на разним местима широм света.

Савез слепих Војводине обележио 15. октобар

Светски дан белог штапа, 15. октобар, пригодно је обележен у Савезу слепих Војводине. У просторијама у Милетићевој 28, у Новом Саду, тога дана се, између осталог, говорило и о проблемима који слепим и слабовидим људима отежавају самостално кретање. Иако звучни семафори представљају знатну олакшицу, густ саобраћај, непрописно паркирана возила, отворени а незаштићени шахтови, привремене препреке и неприкладна грађевинска решења чине њихово кретање небезбедним.

У Србији има око 12.000 слепих и слабовидих (у Војводини око 3.500), од чега је више од 50 одсто старијих од 60 година. Запослено је око 500, а близу 300 се води као незапослено на евиденцији Националне службе за запошљавање.

Концерт за треће доба

Крајем октобра је, већ традиционално, у великој дворани Коларчевог народног универзитета, одржан концерт намењен старијим суграђанима. Повод је октобар, месец солидарности са старијима, а организатори, такође већ традиционално, Радио Београд и Друштво за бригу о старим лицима општине Стари град. Пред препуном салом пуна два сата су се смењивали извођачи: Душица и Недељко Билкић, Жарко Данчуо, Зорана Павић, Нови споменари, хорови и многи други у пратњи Великог народног оркестра РТВ Србија, а све њих су најављивала позната имена са радија: Ђорђе Ненадовић и Милена Шишкин. Вече за памћење и подсећање на неку другу врсту музике и забаве и на неко друго време у које се на кратко можемо вратити захваљујући песми, оној лепој старој народној и изворној.

Нишка бања: помоћ најстаријима

Општина Нишка бања и Министарство за државну управу и локалну самоуправу спроводе нови пројекат помоћи старим, болесним и социјално угроженим мештанима из своје средине.

У оквиру те акције први пут се поправљају и адаптирају дотрајале и оштећене

куће социјално угрожених домаћинстава, а предвиђена је санација шест оваквих објеката.

Пројектом је обухваћено и око 260 старијих и болесних житеља Бање који имају помоћ лекара и геронтодомаћица у кући.

За овај пројекат помоћи мештанима Нишке бање, у којој је сваки пети становник старији од 65 година, локална самоуправа и надлежно министарство издвојили су 3,5 милиона динара. Акција се завршава крајем новембра, а општина припрема и нове како би наставила да помаже онима којима је помоћ најпотребнија.

Мања септембарска плата

Просечна нето зарада исплаћена у септембру 2012. године у Србији износи 40.258 динара. У односу на просечну зараду без пореза и доприноса исплаћену у августу ове године, то је номинално ниже за 4,4, а реално за 6,5 одсто.

Просечна бруто зарада исплаћена у септембру 2012. године у Србији износи 55.903 динара, и у односу на просечну зараду исплаћену у августу 2012. номинално је нижа за 4,4, а реално за 6,5 одсто.

Просечна нето зарада исплаћена у септембру 2012. у Србији, у односу на просечну зараду без пореза и доприноса исплаћену у септембру 2011. године, номинално је виша за 3,9 одсто, а реално нижа за 5,8 одсто.

Просечна зарада исплаћена у септембру 2012. године у Републици Србији у односу на просечну зараду исплаћену у септембру 2011. номинално је виша за 3,8, а реално нижа за 5,9 одсто.

Исплата пензија

Исплата другог дела септембарских примања пензионерима из категорије запослених почела је 25. октобра.

Бившим пољопривредницима други део припадности за септембар исплаћен је 20. октобра.

Пензионери самосталних делатности примиће своје целе октобарске пензије 3. новембра, а пензионисана војна лица 6. новембра.

Нови председник Савеза самосталних синдиката Војводине

Након што је, због избора за народног посланика у Скупштини Републике Србије, досадашњи председник СССВ, др Милорад Мијатовић, дао оставку на све синдикалне функције, у складу са Статутом ове најмањиније радничке организације у Војводини разрешени су и сви потпредседници Већа СССВ.

На седници Већа СССВ, одржаној 25. октобра ове године, за новог председника Савеза самосталних синдиката Војводине изабран је Горан Милић, досадашњи секретар и вршилац дужности председника Већа, који ће ову функцију обављати до 2015. године.

Седници Већа присуствовали су и председник ССС Србије, Љубисав Орбовић, и доскорашњи први човек СССВ, др Милорад Мијатовић. Честитајући новом председнику, пожелели су му успех на новој функцији, посебно имајући у виду тешку економску ситуацију.

Истраживање Националне службе за запошљавање и УСАИД-а

У Србији има око 750.000 незапослених, а међу њима је највише младих до 29 година, који чине трећину укупног броја незапослених. Послодавци углавном траже високообразовани кадар са знањем и вештинама из техничких и друштвених наука. Ово је, између осталог, закључено на представљању резултата истраживања о потребама послодаваца и прогнозама кретања на тржишту рада у Србији које су спровели Национална служба за запошљавање и Америчка агенција за међународни развој (УСАИД).

Највеће потешкоће у налажењу посла имају особе са средњом стручном спремом, каквих је чак 50 одсто од укупног броја незапослених, а уочљива је и регионална диспропорција – тежа је ситуација на југу него у осталим деловима Србије.

Зоран Мартиновић, државни секретар у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике, каже да ће се у наредном периоду настојати да се програми и планови прилагоде аспектима понуде и тражње, а за те мере је у 2013. предвиђено 3,4 милијарде динара, колико је било и у овој години.

Сузан Фриц, директорка мисије УСАИД-а у Србији, сматра да је проблем у томе што незапослени немају довољно искуства, нису стекли потребна знања и вештине током школовања, а образовни систем не иде у корак са потребама послодаваца.

Према овом истраживању, у наредном периоду највећи генератори запошљавања требало би да буду пољопривреда, саобраћај и трговина.

Премијера фијата 500 л у Новом Саду

Посетиоци 12. међународног сајма аутомобила „Ауто шоу“, одржаног од 10. до 14. октобра у Новом Саду, имали су прилику да, између 29 возила премијерно приказаних на тржишту Србије, виде и „фијат 500 л“, који се производи у крагујевачкој фабрици „Фијат аутомобили Србије“. Они који су одлучили да купе овај модел фијата на Новосадском сајму морали су да из џепа издвоје 14.999 евра.

Током пет дана трајања сајма продато је 220 возила, а међу њима и најскупљи изложени аутомобил – „ауди А6“ олроуд 3.0 ТДИ кватро, који је коштао 84.104 евра. Највећа потражња владала је ипак за кинеским малим градским аутомобилом „чери его“, који је имао повлашћену сајамску цену од 5.490 евра. Овогодишњу продајну изложбу аутомобила у Новом Саду посетило је више од 15.000 људи.

РЕХАБИЛИТАЦИЈА ПЕНЗИОНЕРА О ТРОШКУ ФОНДА ПИО

Нишка бања, топла вода...

Институт „Нишка бања“ је јединствена научно-наставна и истраживачка установа, која се бави превенцијом, лечењем и рехабилитацијом кардиоваскуларних и реуматских болести. Сваке године у овај институт преко Фонда ПИО долази по 700 пензионера на десетодневну рехабилитацију.

– По доласку пацијената отвара се историја болести и доставља одговарајућем одељењу, пацијент се смешта у собу, где га обилазе лекар и медицинска сестра – са знајемо од др Бојане Стаменковић, реуматолога, и Милана Стојановића, шефа пријема и смештаја гостију.

А шта кажу пензионери који у Нишкој бањи бораве о трошку Фонда ПИО.

Драгана Пожгај (58) из Шапца је породични пензионер и њени утисци су повољни.

– Први пут боравим у Нишкој бањи преко Фонда и веома сам задовољна услугама медицинског и угоститељског особља – каже она.

Исто мисли и Загорка Пајовић (60) из Краљева.

– Радила сам у Индустрији намештаја „Јасен“ и већ осам година сам пензионер. Неколико пута сам конкурисала за овај вид рекреације и тек сам сада добила боравак у Нишкој бањи – каже Загорка, наглашавајући да је веома задовољна што је добила прилику да се бесплатно одмара.

Живојин Цветковић (80) из Параћина је инвалидски пензионер од 1986. године, а

пензију је стекао као радник „Трудбеника“ из Београда.

– Већ 15 година долазим у Нишку бању у својој режији, а ове године први пут користим могућност рехабилитације преко

вић (75) који такође долази из Поморавља, из села Секирица код Параћина.

– Радио сам у Фабрици стакла у Параћину и стицајем околности, због тежине посла, отишао у инвалидску пензију пре 15 година.

Пензијског фонда. Задовољан сам свим бањским услугама, а и лепотом окружења – прича Живојин.

Нема примедбе ни Бранислав Милојко-

Од терапија које сам добио, највише ми прија вожња бицикла и терапија блатом. Шетња ми је посебно задовољство, као и све остале услуге овде у бањи.

М. Славковић

КОМИСИЈА НСЗ ЗА ПРОЦЕНУ РАДНЕ СПОСОБНОСТИ У СОМБОРУ

Уз помоћ вештака Фонда ПИО

Петочлане комисије Националне службе за запошљавање за процену радне способности и могућности запослења или одржања запослења, у чијем

раду учествују и лекари вештаци Републичког фонда ПИО, ефикасно обављају вештачење особа са инвалидитетом (ОСИ) од почетка примене Закона о

професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом у Војводини. Тако је у Филијали НСЗ Сомбор комисија за процену радне способности, која је почела са радом 30. августа 2010, закључно са јуном ове године обавила вештачење 467 ОСИ, од тога 126 у првој половини ове године.

Највише решења, по основу вештачења комисије, донето је у првом степену – 384, у другом степену 41 решење, у трећем 20, а код 22 лица није утврђен губитак радне способности.

По речима Гордане Предојевић из Филијале НСЗ у Сомбору, особе са инвалидитетом које су код њих поднеле захтев

за процену радне способности не чекају дуго на излазак на комисију, а у више од 80 одсто случајева решења о утврђеном степену инвалидности стижу им на кућну адресу у року од месец дана од дана вештачења. Гордана Предојевић истиче да послодавци у све већем броју имају позитиван став према категоризацији ОСИ и њиховом запошљавању према одредбама Закона о рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом. С друге стране, особе са инвалидитетом очекују да ће са решењем о степену своје инвалидности повећати шансу за проналажење новог посла.

М. Мектеровић

ПОЧЕЛА КАМПАЊА „365 ДАНА ЗА МЕНТАЛНО ЗДРАВЉЕ”

Човек је човеку лек

Пацијенти са душевним сметњама су видљив знак да друштво у целини има проблеме и зато те пацијенте треба слушати и бити близак са њима, јер преко њих сазнајемо потешкоће целокупног човечанства. Ово је, између осталог, речено на почетку кампање за очување менталног здравља грађана Србије, под називом „365 дана за ментално здравље”, коју поводом Светског дана менталног здравља спроводе Министарство здравља Србије и хуманитарна организација Каритас. Главне активности кампање биће организоване у Београду, Нишу, Новом Саду, Шапцу,

Ваљеу, Зрењанину, Суботици, Новом Кнежевцу и Врбасу.

Циљ кампање је да се српско друштво информише о проблемима које имају особе са психичким тешкоћама, да се код грађана и институција развије осетљивост за њих како би се помогло да и те особе постану активни грађани које друштво неће искључивати.

Периша Симоновић, државни секретар у Министарству здравља, најављује усвајање сета закона о заштити особа са душевним сметњама и додаје да је одлукама Владе Србије унапређен статус неких специјалних болница за лечење психијатри-

ских пацијената, међу којима је и болница „Др Лаза Лазаревић” која је добила статус клинике и има одељење за ургентну психијатрију. Симоновић каже да се тренутно ради и на отварању психијатријских одељења у четири болнице, док су у 38 од 43 она већ отворена.

Италијански психијатар др Паоло Сера истиче да, према подацима Светске здравствене организације, 20-25 одсто светске популације пати од неког психичког поремећаја, док у земљама са ниским примањима око 65 одсто пацијената не успе да стигне до лекара и затражи стручну помоћ.

– Особе које пате од душевних

поремећаја настоје да не разговарају о томе тако да се не зна колико оне пате, а потцењивање психијатријских поремећаја и болести доводи до тога да се оболели осећају усамљено и несрећно – каже др Сера, додајући да људи треба да знају да се уз модерно лечење може оздравити, док у тежим случајевима пацијенти могу имати квалитетнији живот уз стални лекарски надзор.

– Модерни лекови нису више седативи, већ лече симптоме, али је реч о дуготрајном лечењу – истиче др Паоло Сера и наводи да је, на пример, за лечење депресије потребно минимум шест месеци.

Љ. Миленковић

СЕРТИФИКАТИ ЗА СТРУЧНО ОСПОСОБЉАВАЊЕ ЖЕНА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Шанса за другачији живот

Организација за подршку женама са инвалидитетом „Из круга – Војводина”, у сарадњи са Градском управом за привреду Новог Сада, уприличила је свечану доделу сертификата полазницама обуке одржане у оквиру пројекта „Повећање запошљивости жена са инвалидитетом”, који је реализован у сарадњи са Националном службом за запошљавање.

Горан Сечујски, члан Градског већа за привреду, уручио је сертификате и честитао полазницама успешно завршену обуку.

– Искрено се надам да ће вам стечено знање и овај сертификат помоћи да лакше пронађете посао, да ће неке од вас успети да оснују сопствене фирме или да удружено наступите на тржишту – рекао је Сечујски.

У оквиру спровођења Акционог плана запошљавања града Новог Сада за 2012, преко Градске управе за привреду, обезбеђено је милион динара за четворомесечну едукацију. Од маја до јула ове године реализовани су основни ниво обуке са десет радионица и напредни ниво са три радионице, које је похађало укупно 30 учесница.

Успешно завршена обука

Основна обука је била заснована на интерактивном раду и вежбама намењеним оснаживању учесница за интервју са послодавцем. Између осталих, обухватала је и теме као што су информисање о правима и законској регулативи у области запошљавања ОСИ, писање биографије и попутног писма, и пословна комуникација.

Напредна обука је била наме-

њена женама које су већ похађале основну обуку или друге обуке за активно тражење посла, и поред едукативног дела обухватила је и интензиван менторски рад и индивидуалну подршку учесницама у тражењу посла. Неке од тема биле су размена информација о могућностима запослења, сређивање радних биографија и активности и услуге које пружа НСЗ.

Тихана Јањић, апсолвент социологије, истакла је да је ова обука за њу била прилика да се упозна са својим правима и да развије способности комуникације са потенцијалним послодавцима.

– Надам се да ћу имати прилике да стечена знања у догледно време применим у пракси – нагласила је Тихана Јањић.

Д. Корач

У Тополи је од 12. до 14. октобра одржана традиционална, 49. „Опленачка берба“. Овогодишњу манифестацију отворио је принц Владимир Карађорђевић, а почетак једне од најпосећенијих приредби у Србији, која је пре скоро пола века проистекла из народне традиције, и ове године је означио пуцањ из трешњевог топа.

У програму који је уследио представили су се чланови КУД „Опленац“ из Тополе и гости из културно-уметничких друштава „Уна“ из Новог Града и „Гружа“ из Груже. Пре званичног почетка овогодишње манифестације улицама Тополе прошао је дечји маскенбал, у коме су учествовали малишани из Предшколске установе „Софија Ристић“ из Тополе и издвојених одељења.

У оквиру „Опленачке бербе“ одржане су изложбе вина, грожђа, ракије и воћа, а приређен је и низ концерата, уметничких и забавних програма за велики број посетилаца из земље и иностранства.

Под окриљем 49. „Бербе“ одржан је и 40. Сабор народног стваралаштва Србије, на коме је учествовало више од 600 извођача окупљених у фолклорне ансамбле и певачке групе, али и солисти из свих крајева земље.

Винска улица у Тополи са обе стране је

„ОПЛЕНАЧКА БЕРБА“ У ТОПОЛИ

Фестивал вина

била испуњена најбољим боцама вина и ракије које се производе у Србији. Ученици Пољопривредне школе „Краљ Петар Први Карађорђевић“ отворили су традиционалну изложбу воћа, поврћа, воћних садница и кукуруза, а воћари овог краја изложили су врсне сорте јабука, крушка и грожђа.

У краљевском подруму винарије Карађорђевић приређен је пријем за угледне госте из Србије и представнике великог броја амбасада и страних делегација. Овогодишња „Опленачка берба“, као и оне пре ње, завршена је ватрометом.

М. Сантрач

ФЕСТИВАЛ ЗИМНИЦЕ У КОЦЕЉЕВИ

Зимница из кућне радиности

Скупштина општине Коцељева организовала је и ове јесени Фестивал зимнице, четврти по реду, на којем су вредне домаћице из Посавотамнаве представиле слатку и слану зимницу, припремљену по старим рецептима. Иако је година била сушна, у пластеницима, од којих се бели овај питоми крај, произведено је довољно квалитетног поврћа које се све мање продаје свеже, а све више прерађује у кућној радиности и продаје током целе зиме.

– Својевремено је у Коцељеви радила велика фабрика „Воћар“ која је производила зимницу. Пољопривредници су продавали своје производе, а из скоро сваке куће је неко и радио у фабрици. Када је фабрика угашена, домаћице су код куће наставиле да производе зимницу по готово идентичним рецептима, а захваљујући Фестивалу зимнице, своје производе могу лакше да пласирају – каже Милутин Цвејић,

заменик председника општине Коцељева.

Више стотина тона поврћа са близу 600 хектара под пласте-

када су се парадајз, паприке, краставци и остало поврће продавали као сировина.

На овогодишњем фестивалу

ницима и на отвореном преради се у кућној радиности и тако заради много више него раније,

своје производе је изложило око 80 произвођача, а гости су стигли из целе Србије. Добро се пазари-

ло, пошто су цене биле сајамске, са попустом. Тегла краставаца, на пример, могла је да се купи за 120 динара, паприке за 220, џем је коштао 250, а домаћи ајвар од 300 до 400 динара. Контакти су успостављени, а тегле са ајваром, паприкама, краставцима, саламама, слатким, џемовима и осталим производима после сајма продаваће се све до пролећа захваљујући телефонским поруџбинама или оглашавањем преко интернета. Купцима из околине достављају се на кућну адресу, а у удаљенија места испоручују се брзом поштом.

– На овогодишњем фестивалу, уз амбасадора Јапана који нас посећује сваке године, гост нам је био и амбасадор Норвешке. Они су заинтересовани да увозе зимницу из Посавотамнаве, а наши вредни људи су у могућности да понуде довољно квалитетних производа за ово тржиште – рекао је Верољуб Матић, председник општине Коцељева.

Д. Грујић

Здравчица у женским рукама

Кoliko ће жене у сеоским срединама успети да покажу своју иницијативу и способност да произведу нешто друго и више од свакодневних активности, зависи од њиховог међусобног повезивања и размене искустава. У томе им за сада помажу њихова удружења и задруге, које се стидљиво формирају у читавој Србији. Подршку за то пружа им Управа за родну равноправност при Министарству рада, запошљавања и социјалне политике, а цео процес координира Асоцијација за женску иницијативу (АЖИН). Поводом светског дана жена у руралном развоју ова асоцијација и Мрежа жена у руралном развоју (ЖУРП) позвале су жене из сеоских средина да се организују и повежу, како би своје производе показале јавности.

– Неопходно је да се побољша положај жена на селу јер су

вишеструко дискриминисане. Треба их заштитити од насиља и економски оснажити и осамосталити за живот – каже Мира Марјановић, саветница у Управи за родну равноправност при Министарству рада, запошљавања и социјалне политике, и напомиње да је та управа бесповратним средствима са 15.000 евра подржала четири пројекта жена са села.

Средства је добила самостална занатска радња „Седлар“ у Књажевцу за развој туризма на Старој планини, жене из општине Инђија за пројекат „Отворите врата Бандстила“, затим жене из Александровца за реконструкцију амбара старог 150 година, и жене из Беочина за афирмацију народне радиности.

– Настављамо да пратимо и даље све те пројекте и да повезујемо сва женска удружења, јер је њихова међусобна сарад-

ња од кључног значаја. Следећи пројекат је укључивање жена у електронске клубове и на том плану већ је одржана обука за рад на рачунарима за жене у Инђији, Бешкој, Љубовији, Параћину и за те клубове су обезбеђени рачунари – каже Мира Марјановић.

У целом овом послу организовања и удруживања жена са села најдаље су отишле жене из Војводине. Марија Гајицки, координаторка организације „Војвођанка“, као пример наводи сајам женских производа са села који се сваке године одржава у Суботици. Међутим, каже Гајицки, потребна им је институционална подршка, јер те жене, упркос својим активностима, још нису успеле да формирају своју женску задругу. У Војводини је од 2009. до данас регистровано 300 женских организација у 45 општина, а у че-

трдесетак општина завршена је обука за рад на рачунарима.

– Организујући сајмове стваралаштва жена са села уочили смо да постоје жене које никада нису биле у Новом Саду, Суботици, а има и оних које никада нису изашле из свог села. Зато је потребно да се међусобно повежу организације жена из других делова земље, да би се више едуковале и размењивале искуства – истиче Марија Гајицки.

За разлику од удружења која су настала у другим деловима Србије, у Ужицу је двадесетак младих жена формирало задругу „Здравчица“, како би своје воће и поврће пласирале на тржиште.

– У плану је да, осим продаје својих производа, организују и њихову прераду у сопственој режји – каже Гордана Перишић, председница Управног одбора „Здравчице“.

Љиљана Миленковић

ИЗЛОЖБА СТВАРАЛАШТВА СЕОСКИХ ЖЕНА ВОЈВОДИНЕ У СУБОТИЦИ

Снажан покрет жена са села

Поводом 15. октобра, Међународног дана сеоских жена, у организацији Покрајинског секретаријата за привреду, запошљавање и равноправност полова и града Суботице, у овом граду одржана је централна изложба стваралаштва сеоских жена Војводине. На овогодишњој изложби вредних жена из руралних подручја северне покрајине учествовало је 150 женских удружења из 40 општина. Суботичанима и осталим посетиоцима први пут су се ове године својим радovima представиле чланице Женске задруге „Ружа Срема“ из Инђије, али и затворенице Казнено-поправног дома у Пожаревцу.

– Данас у нашој земљи нема већег и снажнијег покрета него што је покрет сеоских жена Војводине. Чини га три стотине удружења са хиљадама жена које траже начин да покажу шта знају и шта све могу. И на овој изложби у Суботици та снага се јасно види. Овде су све жене и све нације заједно, из свих делова и места Војводине, и зато је ово највећи празник наших жена – рекао је на свечаном отварању Мирослав Васин, по-

крајински секретар за привреду, запошљавање и равноправност полова.

Као и на претходним сајмовима женског сеоског стваралаштва у Новом Саду, Сомбору и Инђији, и на овој манифестацији било је изложено мноштво најразличитијих производа и рукотворина, од колача, теста, традиционалних јела и послastiца, до сувенира, одевних предмета, народних ношњи, уметничких слика и производа старих заната – све дела и чаролије марљивих руку жена са села.

Тако је и 15 чланица Удружења „Мак на конач“ из села Радичевић у општини Бе-

чеј – углавном незапослене жене, показало креативност у штрикању мушких шалова и других предмета од вуне, као и у изради сувенира. Учествовале су и на прошлогодишњем Сајму сеоских жена у Инђији, уз финансијску подршку општинских власти из Бечеја, а она није изостала ни ове године. Драга Марјановић, агилна председница Удружења, каже да је основни циљ који кроз њихово стваралаштво провејава, развој села. А то је један од основних мотива и покретача и свих осталих удружења сеоских жена.

Мирослав Мектеровић

Плодови јесени

Бундева – изгледа као наранџаста лопта, а има велику примену. Мале је енергетске вредности, са много лековитих састојака: витамини А, Бе, Це, калијум, фосфор, калцијум, гвожђе, угљени хидрати, масти, беланчевине, фолна киселина. Веома често је заступљена у спремању јела и посланица.

Као прилог уз месо

Састојци: 500 гр бундеве, 400 гр печурака, празилук, главица црног лука, зачини, мало уља, 1 дл белог вина, кашика брашна (густина).

Начин припреме: очистити лук и празилук, ситно их исецкати па продинстати на уљу. Очишћену бундеву исецкати на ситније коцке. Печурке очистити и исећи на листове. Када је лук издинстан, додати исечену бундеву и печурке. Мало продинстати, подлити белим вином и оставити да се крчка око 25 минута. Додати зачине. Проверити да ли је бундева мекана. У мало воде размутити брашно или густин и тиме подлити прилог. Још мало кувати, да се лепо згусне.

Напомена: овај прилог одлично иде уз печени батак и карабатак.

Дуња – садржи у изобилју витамина Це, а такође и минерале као што су натријум, гвожђе, калијум, цинк, бакар. Од давнина се плод и лист дуње користе код дијареје, како за децу, тако и за одрасле. Дуња се користи и за справљање слатког, компота, колача.

Компот од дуња

Састојци: 1 кг дуња, 500 гр шећера, лимун, 2 каранфилића, ванил шећер.

Начин припреме: дуње опрати, очистити од коре и семена. Исећи их на кришке и попрскати соком лимуна да не поцрне. Сипати

1,5 л воде и шећер и ставити да се кува. Додати каранфилић и ванил шећер. Кувати око 20 минута. Решеткастом кашиком vadити дуње у тегле, налити соком и затворити.

Чајеви против реуме и артритиса

Чај против реуме

Нарочито помаже код хроничне реуме: 20 гр љуте нане, 20 гр корена пешчаног шаша, 40 гр корена и листа маслачка, 20 гр дивљег даниноћ.

Помешати биљке, одвојити једну кашику и прелити са 250 мл кипуће воде. Нека одстоји 10 минута. Оцедити, може се додати и мед. Ујутру и увече пити по шољу.

Купка од преслице

Прокувати литар воде и њоме прелити 100 гр пољске преслице. Нека одстоји 10 минута, па про-

цедити и додати у воду за купање. Остати у тој води двадесетак минута.

Целер против артритиса

Двадесет грама исецканог целера прелити са 250 мл воде и ставити да прокува. Нека одстоји 2-3 минута, затим процедити. Пити два пута дневно по шољу чаја.

Ко има проблеме са упалом бубрега, овај чај не треба да пије.

Савет за побољшање циркулације

Сваки орган и свака ћелија у нашем организму морају бити снабдевени крвљу, кисеоником и хранљивим материјама. Зато постоји густо исплетена мрежа већих и мањих крвних судова. Ако дође до било каквог застоја и неправилности, долази до артериосклерозе.

Чај за циркулацију

Код проблема хладних руку и ногу због слабе циркулације треба узети по 20 гр белог глога, листа маслине, столисника, медветке и беле имеле. Све биљке измешати, прелити водом и оставити преко ноћи. Ујутру ставити пет минута да прокува, па 10 минута да одстоји, а затим процедити и пити три шоље дневно.

Против проширених вена

Преслицу ситно исецкати, 1 кашику прелити са 250 мл воде. Оставити да преноћи. Сутрадан прокувати и процедити. Пити 2-3 шоље дневно бар 3-4 недеље. Овај чај појачава изbacивање течности из болних и отеклих ногу, самим тим јача вене.

Купка за уморне ноге и стопала

Помешати плод и лист дивљег кестена, додати листове мајчине душице и коприве. Прокувати пола литра воде и тиме прелити кашику мешавине биљака. Оцедити, па додати у лавор са 3-4 л воде. У томе држати стопала 20-30 минута.

Припремила:
Софија Доминиковић

РАЧУНАЈТЕ НА РАЧУНАРЕ

Word 2010

Маркирање текста

Свако подешавање текста започињемо његовим маркирањем - селектовањем. Текст можемо маркирати мишем или тастатуром. Основно маркирање мишем изводимо тако што:

1. кликнемо мишем испред или иза жељене речи;
2. држимо леви тастер миша све време притиснут и превлачимо до краја или почетка речи или реда.

Мишем маркирамо једну реч двокликом на њеној средини, а ако урадимо троклик, маркирамо цео пасус. Када желимо да маркирамо цео ред одједном, поставимо стрелицу курсора у оквир леве маргине и када је она окренута на десну страну, кликнемо испред жељеног реда.

Тастатуром текст маркирамо тако што:

1. поставимо курсор испред или иза жељене речи;
2. притиснемо комбинацију тастера **Shift + стрелица лево** или **десно**, када маркирамо по једно слово;
3. када желимо да маркирамо целу реч, притиснемо комбинацију тастера **Ctrl + Shift + стрелица лево** или **десно**;
4. када желимо да маркирамо цео ред, притиснемо **Shift + стрелица горе** или **доле**;
5. пасус маркирамо када притиснемо **Ctrl + Shift + стрелица горе** или **доле**;
6. цео текст маркирамо када притиснемо **Ctrl + A**.

Уколико желимо да селекујемо више речи које нису једна за другом већ су на различитим местима у тексту, то радимо на следећи начин:

1. маркирамо прву реч на било који од претходно наведених начина;
2. држимо притиснут тастер **Ctrl** и редом маркирамо остале речи у тексту.

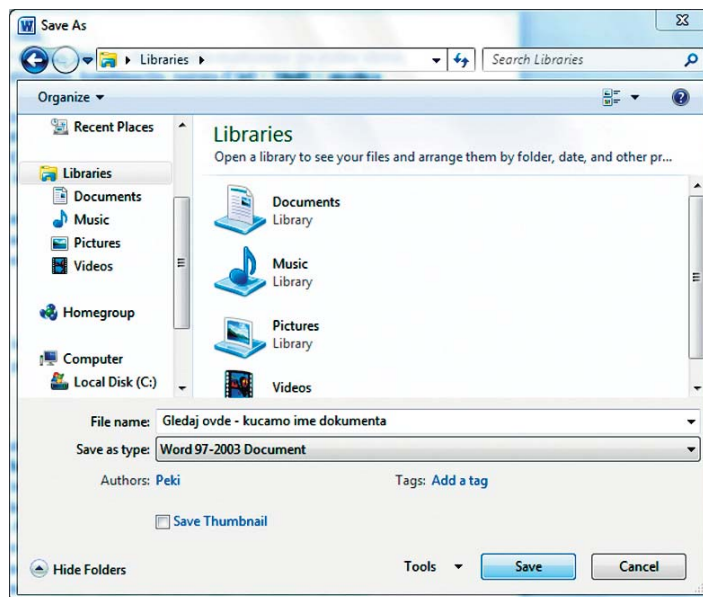
Напомена: На исти начин маркирамо и редове који не иду један за другим.

Office Menu

File Menu је основни мени и налази се у левом горњем углу прозора **Word 2010**. Када кликнемо на опцију **File**, на екрану ће се појавити прозор који се састоји из следећих опција:

Save (чување докумената)

Документ можемо да сачувамо командом **Save**, којом чувамо тренутну позицију у до-

кументу. Када применимо команду **Save** на неки документ коме нисмо дали име, морамо пре свега да одредимо име и место где ћемо сачувати тај документ. Уколико желимо да сачувамо документ, треба да урадимо следеће:

1. изаберемо опцију **File** па кликнемо на **Save**;
2. уђемо у фолдер у коме желимо да сачувамо фајл;
3. у пољу поред опције **File name** упишемо жељено име;
4. поред опције **Save as type** бирамо формат у коме желимо да сачувамо документ (рецимо **Word 97-2003**, уколико желимо да документ који смо урадили прочитамо у старијим верзијама **Word-a**);
5. кликнемо на дугме **Save** или притиснемо тастер **Enter**.

Save As (чување докумената под неким другим именом)

Претпоставимо да врло често куцамо текстове који су, ако не исти, а онда барем веома слични (нпр. типски уговори, извештаји итд.). Уместо да текст куцамо из почетка, можемо да отворимо неки сличан њему (стари уговор или извештај), преуредимо га и снимимо под неким другим именом, остављајући претходни текст нетакнут и сачуван под својим именом. Поступак је:

1. изаберемо опцију **File** па кликнемо на **Save As**;
2. уђемо у фолдер у коме желимо да сачувамо фајл;
3. поред опције **File name** укуцамо ново име нашег документа;
4. поред опције **Save as type** бирамо фор-

мат у коме желимо да сачувамо документ (рецимо **Word 97-2003**, уколико желимо да документ који смо урадили прочитамо у старијим верзијама **Word-a**);

5. кликнемо на дугме **Save** или притиснемо тастер **Enter**.

Open (отварање докумената који већ постоје)

Када желимо да уђемо у неки постојећи документ, поступак је следећи:

1. изаберемо опцију **File** па кликнемо на **Open**;
2. уђемо у фолдер у коме се налази жељени фајл;
3. појавиће се прозор са списком свих докумената урађених у **Word-y**;
4. пронађемо жељени документ, па кликнемо на њега левим тастером миша;

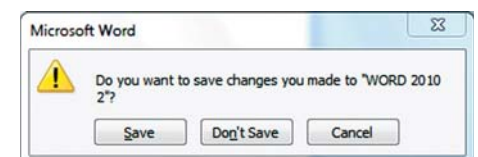
5. кликнемо на дугме **Open** да бисмо ушли у жељени документ или два пута кликнемо на жељени документ;

Напомена: исти текст не можемо отворити више пута у исто време.

Напомена: дугме **Cancel** (откажи) користимо за отказивање било које команде која је започета.

Close (затварање докумената)

Када желимо да затворимо неки постојећи документ, користимо команду **Close**.

Уколико смо претходно заборавили да сачувамо документ или промене које смо у њему урадили, на екрану ће се појавити прозор у коме ће нас рачунар питати: Да ли желите да сачувате промене које сте направиле у документу? Тада можемо да бирамо:

- а) дугме **Save** – користимо га уколико желимо да сачувамо промене пре него што изађемо из документа;
- б) дугме **Don't Save** – користимо га уколико не желимо да сачувамо промене пре него што изађемо из документа;
- ц) дугме **Cancel** – користимо га уколико желимо да наставимо да радимо у документу (не желимо да изађемо из њега).

Предраг Јовановић

Наставиће се

ВИШЕ ОД СТО ГОДИНА ОБАВЕЗНОГ ПЕНЗИЈСКОГ ОСИГУРАЊА У СРБИЈИ

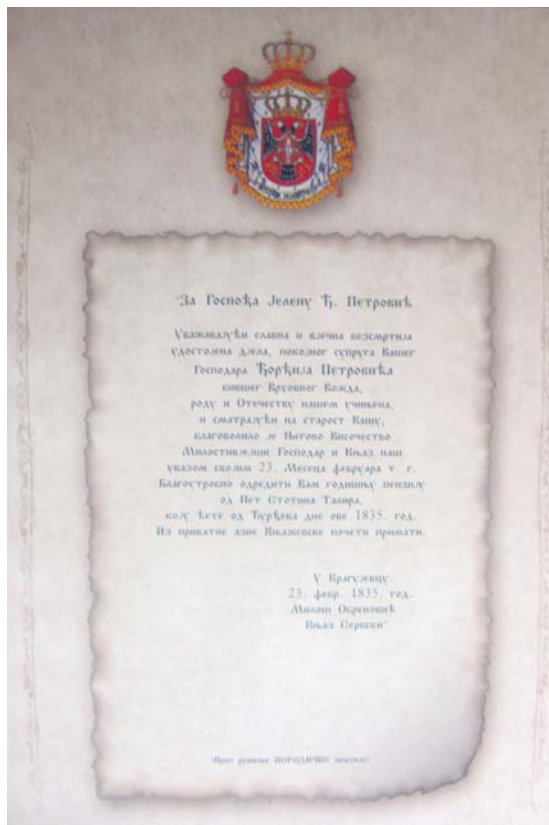
Братским оком на старост погледати

Пензијско и инвалидско осигурање представља најзначајнији део социјалног осигурања јер подразумева његове најважније ризике: старост, инвалидност и смрт. Отуда, наиме, свако понаособ настоји да, ако због тих ризика не буде радно способан, материјално обезбеди себе и своју породицу. Исплата пензија, број пензионера, услови за пензију, старосна и инвалидска пензија, пензијски стаж, обрачун и висина пензије, реформа пензијског система и бројни други термини везани за ову сложу материју део су свачије свакодневице, а честа су тема и у средствима информисања.

Историјски осврт показује да у Србији већ дуже од једног века као значајна цивилизацијска тековина постоји обавезно пензијско осигурање, а да његови корени леже у давној прошлости. Верује се да је сама идеја о социјалном осигурању потекла од узајамне помоћи чланова друштва какву је забележила још родовска заједница. Први облици социјалног осигурања, међутим, називају се код средњовековних цеховских редова. Према правилима о цеховском реду, мајстор је бринуо о раднику у случају болести, а цех у случају неспособности за рад.

Развој индустрије и повећање броја радника и социјалних ризика условили су појаву потпорних благајни које због ниских зарада нису имале значајније резултате.

Кључ у развоју пензијског и инвалидског осигурања донео је 19. век, а кад су радници стекли право на синдикално организовање, успели су да се изборе за неке видове социјалног осигурања. У Немачкој је 1833. донет први закон о обавезном социјалном осигурању за случај болести рад-

ника у индустријским предузећима, 1884. закон о обавезном осигурању за несрећне случајеве, а пет година касније и закон о обавезном осигурању за случај изнемоглости, старости и смрти, те је тако први пут у једној држави заокружен систем обавезног социјалног осигурања.

Те, 1833. године и Србија је добила првог пензионера – кнез Милош Обреновић потписао је прво решење за пензију које је гласило: „Почитајемо господару и љубезни брате, кнеже Илија, ревност усредне верности и заслуге, које сте Ви господару Или-

ја Марковићу, од 1804. године до самог овог магновенија, отачеству нашем, а и личности мојој онако сјајно указали, побудили су ме братским оком на старост погледати, која вас је стигла и заповедити књажевско српском казначејству да Вам за награду по сто аустријских талира сваке године до смрти исплаћује“.

Карађорђева удовица Јелена Т. Петровић била је прва дама која је од покојног супруга наследила пензију, а у њеном решењу пише: „Уважавајући славна и вечна бесмртја удостојена дела покојног супруга Вашег господара Ђорђа Петровића, бившег врховног војвода, роду и отачеству нашем учињена, и сматрајући на старост Вашу, благоволило је његово височанство милостивјеши господар и књаз наш указом својим 23. месеца фебруара т. г. благоутробно одредити Вам годишњу пензију од пет стотина талира, коју ћете од Ђорђева днеове 1835. год. из приватне азне књажевске почети примати“. Иако је ово решење писано у духу тога времена, његов основни смисао је исти као и смисао данашњег права на породичну пензију – материјално обезбеђивање чланова породице покојника.

Обавезно осигурање за случај болести, несреће на послу и старости у Краљевини Југославији обухватало је рударе (Рударски законик из 1896), железничаре, војна лица и државне чиновнике. Законом о радњама из 1910. године прописано је обавезно осигурање за случај болести и несреће на послу за индустријске, трговачке и занатске раднике, и осигурање за случај старости – као добровољно (уз могућност да постане обавезно), али због ратова није дошло до његове пуне примене. Уредба о осигурању радника за случај болести и несреће на послу донета је 1921, а следеће године и Закон о осигурању радника у коме се даље разрађују видови пензијско-инвалидске заштите осигураника и чланова њихових породица. Овај закон сврстан је у најнапредније законе из ове области у Европи тог времена. Након Другог светског рата донето је више закона из области пензијског и инвалидског осигурања и они су углавном пратили трендове друштвеног развоја.

Јелена Оцић

(Коришћена је грађа и писани материјал Архива Србије)

Занимљиви подаци и поређења

Подаци „Статистичког годишњака социјалне заштите 1946-1953“ показују да је 1946. године старосну пензију примало 125 особа, инвалидску пензију њих 5.451, док је породичну пензију примао 2.751 корисник. Већ наредне године број корисника старосних пензија попео се на 750, а инвалидских на 11.370, док је породичну пензију уживало 3.178 корисника. Број све три врсте корисника пензија растао је из године у годину, па је, на пример, 1950. укупан број пензионера био 77.550, а три године касније 110.697. Године 1946. забележено је 197.450 осигураника, односно 23,71 запослени на једног пензионера, да би већ 1950, са 696.034 осигураника, тај однос био смањен на 8,98 запослених на једног пензионера.

МЕЂУНАРОДНИ ДАН БОРБЕ ПРОТИВ СИРОМАШТВА

Расте број сиромашних

Седамнаестог октобра пре 25 година више од 100.000 људи окупило се у Паризу у знак сећања на жртве екстремног сиромаштва, насиља и глади. Од тога дана, па све до данас појединци и организације широм света обележавају седамнаести октобар ради ширења свести о потреби искорењивања сиромаштва и немаштине у свим земљама. Овај дан се, одлуком Генералне скупштине Уједињених нација, од 1993. године и званично обележава као Међународни дан борбе против сиромаштва.

У свету је, према подацима Светске банке, 2008. године 1,3 милијарде људи живело испод границе сиромаштва (са мање од 1,25 долара дневно). Нагли скок цена хране у последњем периоду угрожава здравље и добробит милиона људи широм планете, па се може очекивати да ће број сиромашних постати још већи.

У последњем извештају УНИЦЕФ-а, под називом „Прогрес за децу: равнотежа у исхрани“, стоји податак да у свету има 146 милиона деце млађе од пет година са озбиљним проблемима због неухрањености. Од тог броја, деца која живе у Африци чине 28 процената, на Блиском истоку их је 17 одсто, у Азији 15, седам у Латинској Америци и на Карибима, пет у централној Европи, а 27 одсто у другим земљама у развоју.

У нашој земљи на ивици сиромаштва живи око 140.000 деце, а да је сиромаштво код најмлађих у Србији у порасту сведочи податак да је 2008. године свако 14. дете било сиромашно, док је прошле године то било свако осмо дете.

Према Првом националном извештају о социјалном укључивању и смањењу сиромаштва у Републици Србији, после периода значајног смањења од 2002. до 2008. године, апсолутно сиромаштво је почело да расте у 2009. години, као последица светске економске кризе. Стопа апсолутног сиромаштва у 2008. износила је 6,1 одсто, у 2009. је повећана на 6,9, док је у 2010. чак 9,2 процента становништва

Србије живело испод линије сиромаштва. Иако је број сиромашних повећан и у градским и у ванградским подручјима, сиромаштву је у 2010. било изложено становништво које живи изван већих градова.

У овом извештају се наводи да су 2010. највећи број сиромашних (12 процената) чинили становници централне Србије, где је забележен и највећи пораст броја сиромашних, док их је најмање било у главном граду – 5,3 одсто.

Подаци, такође, показују да су од свих старосних група најугроженија била деца до 13 година старости, а затим одрасли од 19 до 24 године. Управо код ове две категорије је 2010. забележен и

највећи пораст броја сиромашних у односу на претходну годину.

Најугроженија су 2010. била и вишечлана домаћинства, нарочито она која су у свом саставу имала више деце, незапослених и неактивних чланова, као и она домаћинства чији је носилац био нижег образовног нивоа.

Прошле године стопа апсолутног сиромаштва у Србији достигла је 11,1 одсто. Процент становништва који ове године живи испод границе сиромаштва још није познат, али прогнозе нису позитивне. Због поскупљења хране и осталих трошкова живота стручњаци Института за тржишна истраживања (ИЗИТ) очекују да ће до краја године број сиромашних бити још већи.

Подаци показују да просечно српско домаћинство скоро половину укупних месечних прихода, тачније 44 одсто, и даље троши на храну, док је тај проценат у ЕУ готово троструко мањи – свега 16 одсто. Процењује се да ће се издаци за здравље, културу и образовање, који и сада износе само 4,2 процента, смањити још више.

Ситуација је и више него лоша, а да би се стање поправило стручњаци саветују да је неопходно извршити бројне промене, како би се створили темељи за економски развој земље и раст животног стандарда становништва на реалним основама. **В. Кадиф**

ЗАСЕДАО УЧЕНИЧКИ ПАРЛАМЕНТ

Сва деца су равноправна

– Мора се променити перцепција јавног мњења о деци са сметњама у развоју. Систем не треба да ту децу прилагођава нама, већ нас њима – рекла је поводом Дечје недеље Маја Миљковић, учесница пројекта инклузије „Растемо као једно – бољи смо заједно“.

У Србији је, по проценама УНИЦЕФ-а, 85 одсто деце са сметњама у развоју искључено из свих система – образовног, здравственог и социјалног. Све то, поред осталог, чуло се на отварању ученичког парламента који је, у оквиру Дечје недеље, почетком

октобра заседао у Скупштини Србије.

У раду ученичког парламента учествовало је више од 400 ученика средњих школа из целе Србије, укључујући и децу са сметњама у развоју. Разговарали су о подршци за успешну инклузију у образовању, уз сагласност да деца са сметњама у развоју морају имати једнако место у друштву са осталом децом. Суштина овогодишње Дечје недеље је интеграција у друштво управо особа са сметњама у развоју и њихово равноправно учешће у свим друштвеним сферама.

Седници ученичког парламента присуствовали су чланови Одбора за права детета и Владиног Савета за права детета, Министарства рада, запошљавања и социјалне политике, Министарства просвете, УНИЦЕФ-а и Уније средњошколаца. **Љ. М.**

КИНЕСКА СМЕНА ГЕНЕРАЦИЈА И ГОРУЋИ ИЗАЗОВИ

Демографски контраудар

Стари су свуда. Видите их ујутру у парку како прилежно вежбају, током дана на клупама како уживају на сунцу, у сумрак шетају по околним стазама и повремено заплешу, они су стални подсетник на изазове са којима се Кина суочава у решавању проблема своје све старије популације, овим описом из Шангаја почиње чланак у онлајн магазину „Вартон“, посвећен приликама у Кини.

Увек интригантна, Кина је тренутно посебно на мети медијске пажње због предстојећег конгреса Комунистичке партије 8. новембра и очекиване смене генерација у државном и партијском врху.

Партијски конгреси одржавају се сваке пете године, али крупне промене попут предстојећих иду у десетогодишњим циклусима, тако да ће нови државни и партијски руководећи састав имати пред собом колосалне задатке у целој наредној деценији.

А чека их тежи посао него што су и највећи експерти могли да предвиде. Са својих (тренутно) 1,34 милијарде становника Кина је не само претекла све остале земље у брзини демографских промена, већ је једноставно превазишла саму себе.

За тако многољудну државу можда и не мора да буде толико фасцинантан податак да има 178 милиона старијих од 60 година, а 119 милиона старијих од 65. Проблем је што ће се тај тренд наставити, па ће до 2050. више од четвртине становништва бити старије од 65. Да би податак био упечатљивији, Би-Би-Си га илуструје примером: на сваких 100 становника између 20 и 64 године долазиће 45 оних од 65 и навише, док је сада тај однос 100 према 15.

Пораст броја старијих особа није, знамо, само кинески феномен, већ животна чињеница модерног доба, али у случају Кине фасцинантна и јединствена је брзина тих промена. Током само десет година, од 2000. до 2010, број старијих од 60 скочио је за 3,8

процентних поена, док је у остатку света за исти или чак и нижи раст било потребно 60 година.

Чак и да се ништа друго не зна о економији и политици ове земље, тај демографски податак довољан је да се наслуте могу-

ће невоље. А додатна сазнања тај утисак само употпуњују.

Кина нема решено питање пензија на структурном нивоу, односно не постоји јединствен пензијски систем. Становници градова су у нешто повољнијем положају, мада су пензије изузетно ниске (лондонски „Гардијан“ наводи да основна пензија износи 55 јуана или 8,75 долара), док је на селу чак две трећине становништва без пензијских надокнада.

Власти су последњих година уложиле средства у проширење пензијских програма како би обухватили што већи број људи (према подацима Министарства људских ресурса и социјалне заштите, 2010. у градовима је било регистровано 257 милиона прималаца, а у селима 102 милиона), али додатни проблем је околност да је ово истовремено трка с временом. Јер, сваким даном кривуља кандидата за пензију иде нагоре, а радно активног становништва у супротном смеру.

На сваку старију особу 2010. године долазило је 7,8 запосле-

них, а према прогнозама УН, до 2050. биће их свега 2,4. На заостравање проблема утицаће посебно одлазак у пензију генерација рођених шездесетих и седамдесетих година, последњих изданака многочланих по-

међу првима управо мигранте, раднике печалбаре који се боре за опстанак, а истовремено носе бремене одговорности према онима које су оставили код куће.

Реформа пензија је због тога неминовност, а прва ставка од-

носи се на померање старосне границе. Данас је она за европске стандарде изузетно ниска, 60 година за мушкарце, 55 за жене на руководећим положајима, а 50 за раднице. У време када је одређивана, просечан век у Кини износио је 50 година, а данас је 70, тако да би продужење било сасвим логичан корак.

Анкета у „Женмин жибаоу“ открила је, међутим, да је јавност махом против тих промена, а један од најчешћих аргумената је да би тако млади били онемогућени да дођу до радног места. Ова врста дилеме је готово универзална али јасно је да неки излаз мора да се тражи и нађе, јер ће се проблеми само увећавати, попут грудве снега. Смањење радне снаге због мање новорођених утицаће на дуже стазе и на пад стопе привредног раста, али и на повећање цене рада, што ће за последицу имати пад конкурентности кинеске робе. Све су то елементи које ће ново руководство свакако имати у виду када буде одређивало нове правце развоја.

Д. Драгић

Уместо неколико браће и сестара, што се сматрало уобичајеним, данашњи јединац, гајен као мали принц, има само себе али и обавезу да брине о својим старијима, као што традиција налаже. И опет математика. То се сада зове проблем 1-2-4. Он сам треба да се стара о родитељима и о родитељима својих родитеља. Проблем је практично нерешив, посебно у селима одакле су млади принуђени да одлазе у потрази за послом. Неједнакост између региона је огромна, а породични јаз све дубљи, јер су стари у селу буквално препуштени себи док навала на градове и убрзана урбанизација има своје жртве,

носи се на померање старосне границе. Данас је она за европске стандарде изузетно ниска, 60 година за мушкарце, 55 за жене на руководећим положајима, а 50 за раднице. У време када је одређивана, просечан век у Кини износио је 50 година, а данас је 70, тако да би продужење било сасвим логичан корак.

Анкета у „Женмин жибаоу“ открила је, међутим, да је јавност махом против тих промена, а један од најчешћих аргумената је да би тако млади били онемогућени да дођу до радног места.

Ова врста дилеме је готово универзална али јасно је да неки излаз мора да се тражи и нађе, јер ће се проблеми само увећавати, попут грудве снега. Смањење радне снаге због мање новорођених утицаће на дуже стазе и на пад стопе привредног раста, али и на повећање цене рада, што ће за последицу имати пад конкурентности кинеске робе. Све су то елементи које ће ново руководство свакако имати у виду када буде одређивало нове правце развоја.

Бескућници по избору

Уместо да се после престанка каријере скраси, један амерички пар се одлучио за живот модерних номада

Да за тренутак прекинемо серију о пензијским реформама, државним проблемима са пензијама и пензионерским мукама са државама на свим мериђанима. Ово што следи је једна такође пензионерска бајка. Бајка у смислу да је за већину пензионера само нешто о чему могу да сањају. Али бајка и као доказ да не живимо сви у свету подједнаких могућности.

Прича је, наравно, истинита, није претерано спектакуларна и у сваком случају је занимљива. Мада ће мало ко из наших крајева моћи да крене стопама њених јунака.

Реч је о пензионерској исповести америчког брачног пара Лин (70) и Тима (66) Мартина који су се, када су им званично престале радне каријере, уместо да се као и 99 одсто пензионера скрасе, одлучили на нешто сасвим супротно: да буду стално на путу. Да, другим речима, постану модерни номади.

Своју кућу у Калифорнији од око 250 квадрата су продали. У исповести у познатом пословном дневнику „Волстрит џорнал“, Лин Мартин не наводи колико су новца за то добили, али очигледно је било довољно да остваре (скоро) све што су замислили.

Ствари из куће до којих им је највише стало одложили су у „сториџ“, јавни магацин, што је у Америци сервис који постоји у свим градовима. Најнужнију гардеробу су ставили у два кофера, у ручни пртљаг лаптоп компјутере и започели авантуру која их је досад одвела на три континента (поред америчког, у Европу и у Азију), са плановима да виде и остатак света.

Док су живели у Калифорнији, месечно су трошили 3.600 долара за кућу (рата креди-

та), 1.500 долара за храну, 1.350 за ресторани и други провод, 700 за два аутомобила, 600 за излете: све у свему, месечни трошкови су им износили 7.750 долара.

То је било пре него што су кренули на пут. Прво одредиште им је било место Сан Мигуел де Аљенде у Мексику, где су провели четири месеца, у изнајмљеном намештеном стану. Кад су подвукли црту, укупни месечни трошкови су им у просеку били 3.450 долара.

Знатно скупљи им је био месец дана у Лондону, у изнајмљеном једнособном ста-

ствари – нови видици и нови људи које упознајемо су више него адекватна компензација за то“, наглашава Лин. Међу новим познаницима је био и „пар бриљантних просветара из Србије“, чија имена не наводе, а са којима су се дружили у Фиренци.

За путовање са континента на континент, пошто никуда не журе, користе бродски транспорт: чињеница је да луксузни бродови за крстарење кад се „репозиционирају“ нуде велике попусте за путовања између Европе и Америке. Тако их 16 дана у једном смеру кошта 2.500 долара за обоје, што подразумева бродску кабину, храну и пиће: све послужено, а при том јефтиније него кад су на копну.

Све детаљно планирају – знају већ где ће бити до краја 2014 (Португалија, Шпанија, Француска, Немачка, Холандија и Русија), и већ су резервисали поменуте повољне бродске карте и седишта у возовима и аутобусима.

Дешавају им се и мале непријатности: били су до колена у води после једне провале облака у Истанбулу, у Паризу су им се закључала врата кроз која су моменат пре тога изашли на терасу... Али то су све схватили као минорне инциденте који су такође успомене.

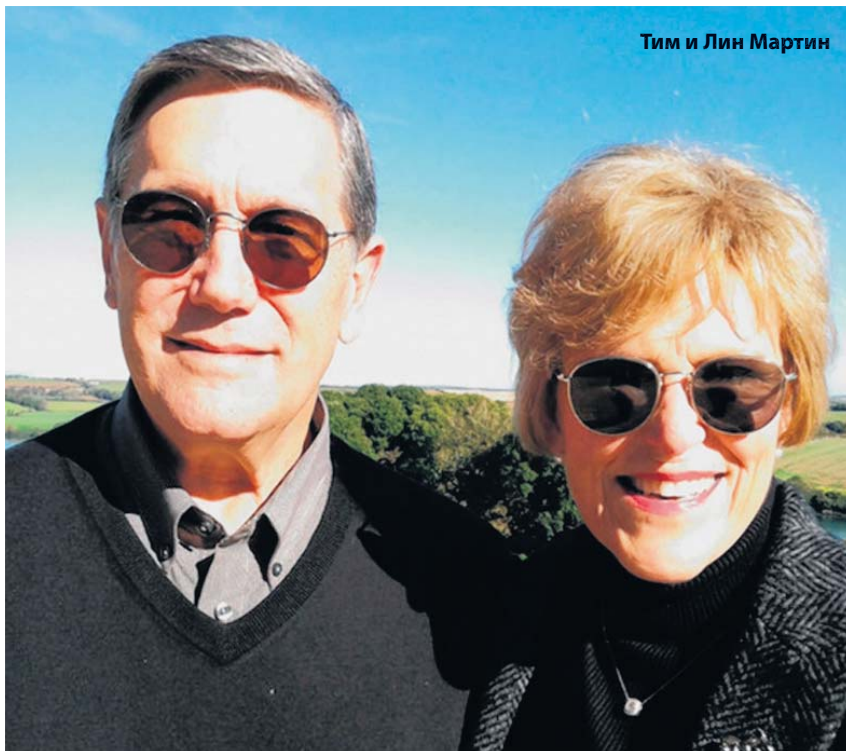
Доброг су здравља, али су за сваки случају купили путно осигурање које им је затребало само једном, у Европи, а лекарска визита била им је том приликом вишеструко јефтинија него одлазак у ординацију у Америци.

Маринови имају одраслу ћерку са којом су на вези уз помоћ компјутера, који им такође служе да читају америчке новине и гледају холивудске филмове.

Све у свему, трампу велике куће за једнособан изнајмљен скромно намештени стан у Истанбулу, Паризу, Лондону или Фиренци сматрају добрим потезом. Тврде да многи могу да крену њиховим путем и тако нешто чак препоручују.

Било би добро кад би то заиста могли сви који пожеље, а не само они који (материјално) могу.

М. Бекин

ну на периферији – 6.800 долара – али и даље мање него да су остали у Калифорнији.

Месечни боравак у Паризу био је нешто јефтинији – 6.550 долара, али је зато живот у Буенос Ајресу био много повољнији: 4.400 долара месечно. У Италији су одабрали Фиренцу – коштало их је око 6.000 долара.

Та свота – 6.000 долара – уствари је максимум који су одвојили за живот на месечном нивоу, а коју им шаље њихов финансијски саветник. Сав новац од продаје куће су, наиме, инвестирали, па им ова свота дође као месечни приход. Може им се, дакле.

Кажу да није проблем да негде плате више од овог буџета, јер после тога одаберу неку јефтинију земљу где плате мање.

„Живимо неоптерећени поседовањем

НА 27. ДАНИМА ЛУДАЈЕ У КИКИНДИ

Суша умањила и шампионске тикве

У Кикинди су од 11. до 14. октобра трајали 27. Дани лудаје, како овде називају бундеву, односно тикву. Овогодишњи такмичарски плод Дејана Јованова из Уљме, који је победио, тежио је 148 килограма, што је далеко од рекорда постигнутог претпрошле године када су на ваги измерена 288,3 кг. Суша је умањила џиновску бундеву, а и дужину шампионског врга Јаноша Вирага који је досегао 186,5 центиметара, па је рекордних 266 цм још остало необорено.

Иако су плодови оманули због ненаклоњених природних услова, остали садржаји нису изневерили ни туристе ни локалне посетиоце ове привредно-туристичке манифестације.

Првог дана отворена је изложба поставке Галерије наивне уметности из Ковачице. Увече је Народна библиотека „Јован Поповић“ приредила вече посвећено животу и раду Ђуре Јакшића приказом о песнику у гостиони „Код белог крста“ у Великој Кикинди, уз пратњу тамбурашког оркестра.

Наредни дан протекао је у зна-

ку културно-уметничких приредби. Предшколци су дефиловали у карневалској поворци, обучени у костиме јесењих плодова. „Сова сцена“ забављала је посетиоце Градског трга, а у свечаној сали

слава Вуловића. Бројне термине испунили су концерти.

Субота је била намењена гастрономским догађањима, прожетим музичким и забавним збивањима. „Банатски фруштук“

Одгајивачи џиновских примерака тикава

Народног музеја промовисана је књига „Кикинда, прилози обновљеној историјској и културној памћења“, аутора протођакон Владими-

р (доручак зготовљен специјалитетима од лудаје), „Сеоски рогаљ“ (представници насеља у кикиндској општини показали су своје

Пажњу су привукли добошар и бубњар на бурету

кулинарско умеће), „Европски ку-так“ (гости из иностранства представили су специфичности својих кухиња) – Градски трг представљао је највећу гостинску собу.

Централни део Дана лудаје је и овог пута био посвећен мерењу најтежих и најдужих примерака поврћа у чију част је уприличена тродневна светковина. Победници су били награђени са по 100.000 динара, вицешампионима је припало по 30.000, а трећепласиранима по 20.000 динара. Претходних година добици су били симболични.

Владо Георгиев је у завршници одржао концерт који је привукао највише публике. Процењено је да су тек минули Дани лудаје били досад најпосећенији са око 15.000 гостију.

С. Завишић

АПАТИН

Октобарски бал Савеза инвалида рада

У организацији општинске организације Савеза инвалида рада Апатин, 12. октобра одр-

жан је седми по реду велики октобарски бал песме и смеха под називом „Нема љутиш“.

Инвалиди рада из 15 војвођанских организација, њих више од три стотине, окупили су се у Бањи Јунаковић, надомак Апатина, да уз песму, смех и нова познанства проведу једну незаборавну ноћ.

Госте су поздравили Стана Свиларов, председница Савеза инвалида рада Војводине, и Ратко Богић, организатор манифестације и председник општинске организације инвалида рада, а у име локалне самоуправе добродошлицу је пожелео Миодраг Бакић, заменик председника општине Апатин.

Игра и песма уз тактове оркестра „СИР“ били су само увод у централни део вечери – традиционалан избор за „НАЈ“ у четири категорије који ће награђени носити с поносом до наредног октобра. „Најфризуру“ по оцени жирија имала је Данка Стојковић из Оџака, а титулу „највеселјака“ понео је Јован Јовановић из Жабља. За овогодишњег „најзаводника“ изабран је Вукашин Вучинић из Сивца, док је „најзаводница“ – Славица Јањушевић из Црвенке уз маштовиту кецељу добила и наградни викенд у Бањи Јунаковић. **Зоран Богић**

Орило се цело село

Упорти православног храма Свети Никола у ариљском селу Бреково одржано је традиционално „Брековачко посело” које се организује са идејом очувања традиције, старих српских обичаја и изворног народног певања и играња. Јавне наступе више од 200 певача и инструменталних солиста пратиле су различите

Скупштине општине Ариље. Отварајући „Брековачко посело”, председник општине Зоран Тодоровић изразио је задовољство што се на овај начин негује и чува традиција и обећао подршку општинске локалне самоуправе.

Целим селом су се ориле песме које су некад редовно пратиле сетву, жетву, бербу воћа, остале пољопривредне радове

шких и женских група: „Српски јелек” из Чачка, „Ђердан” и „Бисери Моравице” из Ивањице, „Прилички кисељак” из Прилика, „Распевани Златибор” из Рожанства, „Бећари” из Севојна, „Извор Моравице” из Кушића, „Распевани Пожежани” и „Момчило Тешић” из Пожеге, „Српска шајкача” из Пухова, „Гостиница” из Гостинице, „Филип Вишњић”

створале су углавном искусне певачке и фолклорне групе са старијим члановима који годинама заједно наступају. Због тога охрабрује наступ две групе младих певача које су на делу показале да су наследници старијих посленика у очувању народне баштине.

Срдачни и гостољубиви домаћини, чланови певачке гру-

Дувачки оркестар је неизбежан

Народна ношња и изворно певање

кореографије и старе народне ношње, представљајући фолклорне карактеристике краја из којег су учесници дошли.

Манифестацију су организовали певачка група „Прво зрно сунцокрета”, Месна заједница Бреково и Народна библиотека у Ариљу, под покровитељством

и породичне светковине. Неговањем овог посела у Брекову, покрај реке Моравице, старо изворно певање се трајно чува од заборава и оживљава традиција српског села где је песма увек имала велики значај.

Посело је било ревијалног карактера, уз учешће 20 му-

из Раче, „Студенац” из Котраже, „Моравци” из Миросаљаца, „Луновачка моба” из Луновог Села, „Синови Гредице” из Стапара, „Шљивовица” из Шљивовице, „Бојаница” из Буковице, „Кадинача” из Буара и „Свети Ђорђе” из Новог Горажда.

На „Брековачком поселу” уче-

пе „Прво зрно сунцокрета”, још једном су показали зашто су добитници бројних награда и признања у земљи и иностранству. Познати су и по ширењу пријатељстава, што показује присуство великог броја фолклорних група у њиховом завичају.

М. Павловић

ПЕНЗИОНЕРИ СМЕДЕРЕВСКЕ ПАЛАНКЕ ПРОСЛАВИЛИ ВРЕДАН ЈУБИЛЕЈ

Шездесет пет свећица на торти

Свечаном седницом Скупштине и пригодном академијом, Општинска организација пензионера Смедеревске Паланке прославила је вредан јубилеј – шездесет пет година постојања и плодног рада. Поводом рођендана, у сали Градског позоришта, пензионери песници, играчи, певачи и свирачи, увесељавали су своје колеге, као и госте из Савеза пензионера Србије и удружења из Пожаревца, Смедерева, Велике Планае и других места, који су дошли да заједно са домаћинима угасе свећице на торти. Говорећи о овом великом јубилеју, Слободан Б. Пантић, председник паланачких пензионера, између осталог је рекао:

Живка – Мица Ђурђевић

– Наша општинска организација је једна од првих које су основане на територији тадашње Народне Републике Срби-

је, и то давне 1947. године. Била је то прва подружница пензионисаних радника и државних службеника, под окриљем тада веома јаке синдикалне организације. Координатор подружнице испред синдиката био је Михаило – Мика Максимовић, а први председник подружнице Ђуро Татомировић. Из године у годину организација је напредовала и данас брине о више од 3.000 својих чланова. Редовно организујемо излете и екскурзије за чланове и набављамо им огрев, основне животне намирнице, организујемо забаве, дружења, мерење крвног притиска и нивоа шећера у крви. Организација има свој блог, интернет

страницу и стратегију развоја од 2007. до 2015. године. Такође, редовно обилазимо старе, болесне, непокретне и социјално најугроженије чланове и пружамо им помоћ – нагласио је Пантић.

Поводом овог јубилеја заслужним пензионерима, сарадницима, колективима и другим установама уручене су дипломе и захвалнице. За исказану дугогодишњу активност и добар рад, прва добитница пензионерске плакете је потпредседница Општинске организације пензионера и председница Актива жена, Живка – Мица Ђурђевић.

Сл. Костантиновић

Јубиларне награде

У оквиру обиласка свих месних организација Удружења пензионера општине Брус, 21. октобра одржан је састанак месне организације села Грашевци.

На састанку се разговарало о активностима месне организације, а подељене су и јубиларне награде пензионерима који

су ове године напунили 80 година живота. Донете су и одлуке о расподели помоћи болесним и старим члановима бруског удружења.

Т. М.

ЗАЈЕЧАР

Мој деда пензионер

У препуној сали Дома културе Котлујевац приређена је свечана академија под називом „Доживети стоту“. После поздравне речи Стојана Нешића, председника Удружења пензионера Зајечара, у двочасовном програму наступили су чланови КУД „Пензионер“ и „Никола Пашић“ из Зајечара и „Божур“ из Звездана, као и чланице Секције жена пензионера из Зајечара и МЗ Котлујевац. Шест зајечарских основаца, најбољих на литерарном конкурс „Мој деда пензионер“, добило је књиге, поклон књижаре „Млади мај“ из Зајечара. Награђени су: Петар Васиљевић, Милутин Никодијевић и Милица Тошић (ОШ „Десанка Максимовић“), Јована Стефановић и Вељко Младеновић (ОШ „Ђура Јакшић“) и Катарина Димитријевић (ОШ „Хајдук Вељко“). Специјална награда припала је Горану Пејчићу, учитељу ОШ „Ђура Јакшић“, за посебно ангажовање у организацији овог конкурса.

М. С.

КИКИНДА

Шири се листа пријатељстава

Удружење пензионера кикиндске општине може да се подици сарадњом са још две историчке организације. Листа пријатељстава са вршњацима у општинама Ковачица, Зрењанин, Земун, Нови Сад, Тител, Апатин, Вршац и Суботица проширена је и на Инђију и Сремске Карловце.

Кикинђани су угостили четрдесетак Инђијаца којима су показа-

ли експонате у Народном музеју и сувачу – некадашњи млин на коњски погон, а пре доласка у Кикинду, гости су свратили у Зрењанин и обишли његове знаменитости. Никола Грковић, председник инђијског Удружења, био је одушевљен пријемом у Банату, иставивши да је гостољубивост надмашила сва њихова очекивања.

Већ сутрадан, 59 чланова Општинског удружења из Кикинде посетило је Сремске Карловце, на позив својих тамошњих исписника. Поред бројних здања у том месту, походили су и манастире Крушедол и Гргетег, а здравнице на дружењу одржали су председници оба удружења – Јован Коњевић у име домаћина, и Велизар Силвестер из Кикинде.

С. З.

ЉУБОВИЈА

Обезбеђен огрев

Општинска организација пензионера у Љубовији када је у питању правремена набавка огрева за пензионере једна је од најефикаснијих у Мачванском округу. Она помаже својим члановима на разне начине, а за наредну зиму обезбеђено је 400 тона угља по цени од 6.200 динара по тони. Угаљ се уплаћује у шест месечних рата без камате и довози из колубарских рудника на кућни праг купцима пензионерима.

М. М.

ГРУЖА

Десети фестивал „Разиграна Груза“

Фестивал фолклорног стваралаштва деце и омладине „Разиграна Груза“ одржан је десети, јубиларни пут у Дому културе у овом месту.

По традицији, фестивал фолклорног стваралаштва деце почео је дефилеом око 500 учесника главном улицом у Грузи и кратким представљањем програма који су припремила култур-

но-уметничка друштва. Овога пута представило се седам фолклорних друштава из Србије и једно из Републике Српске.

Осим очувања културне баштине кроз песму и игру, учесницима фестивала у Грузи битно је и дружење и размена искустава, па поједина друштва на овој манифестацији учествују од њеног почетка.

Током фестивала публици и учесницима представљени су и разни производи националне кухиње овог дела Шумадије, од укуских пецива и колача, до слатког од шљива.

М. С.

МАЈДАНПЕК

Признање организацији инвалида

Мајданпек, град рудара и златара, и ове године је свечано прославио и културним и спортским манифестацијама обележио Дан ослобођења града и општине – 12. септембар.

Тим поводом је на свечаној седници Скупштине општине Општинској организацији инвалида Мајданпека додељена Септембарска награда. Ова награда је признање за бригу о старим, изнемоглим и инвалидним особама и за укупан допринос хуманизацији односа у овој мултикултуралној средини.

Испред Општинске организације инвалида рада награду је, од Милице Јасенски, председнице СО Мајданпек, примио председник Милорад Атанасковић.

П. Л.

Општинској организацији инвалида Мајданпека додељена Септембарска награда. Ова награда је признање за бригу о старим, изнемоглим и инвалидним особама

и за укупан допринос хуманизацији односа у овој мултикултуралној средини.

Испред Општинске организације инвалида рада награду је, од Милице Јасенски, председнице СО Мајданпек, примио председник Милорад Атанасковић.

П. Л.

СВРЉИГ

Торта и поклони за рођендан

Зорица Вучковић, особа са инвалидитетом, корисница услуга Центра за социјални рад у Сврљигу, за свој 23. рођендан од овдашње социјалне установе добила је цвеће, тарту и вредне поклоне. Био је то сусрет старих познаника јер Центар о Зорици брине од њене друге године. Тренутно Зорица прима новчану помоћ и накнаду за туђу негу, а укључена је и у програм „Помоћ у кући деци и младима са сметања у развоју“.

Слављеницу су обрадовали поклони, а посебно је захвална због торта јер јој је то била рођенданска жеља. Уз речи захвалности, Зорица се у друштву гостију за тренутак отргла од проблема који је муче.

Зорица Вучковић (у средини)

Ова девојка живи у сврљишком селу Драјинац, у старој сеоској кућици, без икаквих услова. Она и отац Миодраг живе од помоћи, а Миодраг, како каже, заради и неки динар кад нађе посао. У прошлогодишњој донаторској акцији у граду Зорици су обезбеђена два кревета, ДВД, гардероба за бањско лечење, а Центар за социјални рад купио јој је шпорет.

– За овогодишњи рођендан пожелела је тарту, а за наредни нову кућицу. Нада постоји јер је за две године уз помоћ Министарства рада и социјалне политике и локалне самоуправе купљено осам сеоских кућа у којима је умодљено 25 социјалних случајева – каже Весна Недељковић, директор Центра за социјални рад у Сврљигу. На ред ће ваљда доћи и кућица за Зорицу, а већ се јављају и донатори.

С. Ђ.

СУБОТИЦА

Нови простор за дружење

Поводом 1. октобра – Међународног дана старијих, у оквиру традиционалне манифестације „Сунчана јесен живота“, у просторијама Градског удружења пензионера Суботице свечано је отворена велика дворишна тераса са надстрешницом, као део простора ГУП-а.

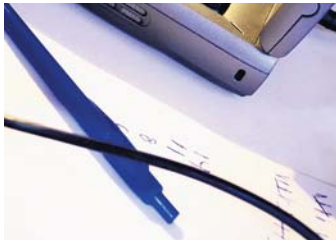
Тераса површине око 80 метара квадратних служиће као место дружења и активности Удружења у летњим месецима – као читаоница, за друштвене игре, за одржавање ликовних колонија, пробе и наступе хора пензионера „Адађо“, секције сламарки „Луса“ и друге културне и уметничке догађаје.

Тераса је изграђена средствима ГУП-а, локалне самоуправе и донацијама Савеза пензионера Војводине, јавних комуналних предузећа из Суботице, извођача радова, и појединачним прилозима људи добре воље.

Истог дана, у великој сали ХКЦ „Буњевачко коло“, организована је традиционална приредба „Сунчана јесен живота“ са око сто извођача и богатим културно-уметничким програмом. У програму су наступили хор „Адађо“ и КУД-ови из Суботице и околине, а затим су сви учесници и гости, уз пригодну закуску и тамбураше, наставили дружење на новој тераси Удружења.

Д. К.

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glososiguranika@pio.rs

Прослава у дневном боравку „Наше треће доба”

Руководство и чланови Удружења пензионера београдске општине Палилула одазвали су се позиву на прославу поводом месеца старих особа, 8. октобра, у Дневном боравку за стара лица „Наше треће доба”. Прослава је добро организована, па су присутни добили бесплатне савете лекара, социјалних радника, бесплатно мерење крвног притиска, шећера у крви. Говорили су директорка установе, Татјане Симић, социолог Ратко Божовић и један корисник установе, а у програму су учествовали глумац Атељеа 212 Милан Михаиловић Цаци и тамбурашки оркестар „Сениор”.

Ова установа је врло интересантна за људе трећег доба који се осећају усамљено у својим домовима, или њихови сродници, презаузети обавезама, немају довољно времена да брину о

њима. Поред дружења, здравствених услуга, културно-забавних програма, ова установа својим корисницима обезбеђује оброке и ужине, а имају и организован превоз од куће корисника до дневног боравка и назад.

Корисници ових услуга кажу да су презадовољни и да је надокнада за ту услугу прихватљива. Радно време установе је од седам до 19 часова, постоји могућност целодневног смештаја за викенд, смештаја када деца – чланови домаћинства одлазе на годишњи одмор и слично. Дневни боравак „Наше треће доба” је леп пример и прихватљив за старија лица, те треба информисати и грађане и житеље других градова да нешто овако оснују.

Ј. Драговић,

Удружење пензионера Палилула

Некад и сад

Проширивање осигурања и трошкови

Потреба спровођења радничког осигурања није оспоравана ни са једне стране. Трошкови овог осигурања пењу се, ако се оно спроведе на све раднике, пошто је предвиђена приносна стопа само 3 посто од обезбеђене наднице, за 565.000 радника на 104 милијона динара годишње, од којих пада 52 милијона динара на раднике. Државни буџет овим осигурањем терети се само ако се осигурање протеже и на државна предузећа код којих је запослено око 10 посто осигураних радника. Ако се прошири у исто време и пензионо осигурање службеника у пуном обиму на целу земљу, трошкови радничког осигурања смањили би се на 87 милијона динара, од чега 44 милијона динара на послодавце, а 43 милијона на раднике.

Целокупни социјални терет привреде износи до сада годишње 250 милијона динара за послодавце, а 170 милијона динара за раднике; од укупног терета отпада 250 милијона динара за осигурање радника за случај болести, 60 милијона динара на осигурање радника за случај несреће, 25 милијона за прирезе на берзу рада ради потпомагања беспослених радника, 60 милијона динара на приносе за осигурање рудара, а 25 милијона динара на пензионо осигурање радника у Словеначкој и Далмацији.

(Извештај о пословању Средишњег уреда за осигурање радника за 1935. годину, Загреб, 1936)

Повећање прихода од доприноса

Управни одбор РФ ПИО усвојио је Финансијски план за 2013. годину у ком су у следећој години предвиђени укупни расходи од 594,4 милијарде динара, од чега је за исплату нето пензија (старосних, инвалидских, породичних и пензија корисницима у иностранству) предвиђено 500,8 милијарди динара, односно 84,25 одсто укупних расхода и издатака у бруто износу, за исплату осталих права 21,4 милијарде динара, а за доприносе за здравствену заштиту пензионера 61,7 милијарди динара. У наредној години предвиђена су два усклађивања пензија. Министарство финансија и привреде процењује да је могуће ускладити пензије и зараде у јавном сектору са два процента у априлу и 0,5 одсто у октобру.

У укупним приходима изворни приходи Фонда учествују са 302,4 милијарде динара, а трансфери са 281 милијардом динара (47,27 одсто је учешће буџета), од чега је гаранција државе за исплату пензија 252,82 милијарде (42,53 одсто) и то трансферише Министарство финансија, а 28,18 милијарди Министарство рада, запошљавања и социјалне политике. У Финансијском плану Фонда за 2013. годину приметно је повећање учешћа доприноса за ПИО у укупним приходима за 8,22 процента, односно смањење учешћа државних дотација за 2,78 одсто, посматрано у односу на ребаланс плана за 2012, што представља благи пад учешћа државе у финансирању пензија.

Ј. О.

Дуг на име доприноса и на име камате

? Драгољуб Чукић, Панчево: Члан 120 Закона о ПИО регулише наплату обрачунатих, а неуплаћених доприноса за ПИО за време обављања самосталне делатности, обуставом 1/3 месечног износа пензије. Да ли се обустава у износу 1/3 месечне пензије односи искључиво на износ обрачунатих, а неуплаћених доприноса, без износа затезних камата?

Одговор: Дуг на име неуплаћених доприноса који се наплаћује кроз обуставу 1/3 пензије уноси се у решење о пензионисању, и представља дуговање на име доприноса и на име камате по основу дуга у тренутку доношења решења. Овако искан дуг у моменту доношења решења обрачунава најчешће надлежна пореска управа или надлежна филијала Фонда ПИО.

Међутим, обустава дуга се врши месечно и поступак је, као што знате, дуготрајан, па се за све време отплате дуга и надаље обрачунава камата, тако да износ дуга наведен у решењу о пензионисању није коначан. Податак о коначној отплати дуга може дати искључиво орган који је првобитно и обрачунао дуговање, тј. пореска управа или филијала ПИО.

Привремено решење

? Милутин Радојевић, Нови Београд: Старосни сам пензионер од 2009. године и решење ми је привремено јер у Фонду ПИО немају податак о уплати доприноса из 1970. године за четири месеца и четири дана. Радни стаж ми је признат у целости, 40 година. Подаци за тај период не могу да се пронађу и ја због нечије немарности још не добијам коначно решење. С обзиром на то да ми је цео стаж неспоран, како и ко може да ми изда коначно решење о пензији, јер је и за овакве случајеве било начина за доношење коначног решења?

Одговор: Уколико су исцрпљене све могућности за утврђивање зараде у тој 1970. години и није могуће доћи до правог податка, а то је једини разлог привремености Вашег решења, може се донети коначно решење. У овом случају уместо недостајуће зараде утврђује се просечна не-

то годишња зарада запослених у Србији за 1970. годину на месечном нивоу, тј. за ова четири месеца и четири дана, сходно чл. 66 Закона о ПИО. Будући да се ради о релативно кратком временском периоду, овај податак не би требало битно да утиче на висину Ваше већ одређене пензије.

Незаконито две пензије истовремено

? Никола Станковић, Крагујевац: Имао сам два радна века и зарадио две пензије које сам примао у четири ратне и две поратне године, што су фондови знали и прећутно исплаћивали пензије. Фонд СОВО ми после 42 године обуставља исплату инвалидске пензије 2002. године и захтева обештећење од 1.173.000 динара. За период од шест година исплаћено ми је 330.000 динара по мојој евиденцији, а износ од 843.000 динара представља глобу. Фонд ме тужи и без материјалних доказа о дугу и глоби суд у Тополи пресудом легализује пљачку. Пресуда мирује седам година, а Фонд ме тужи у два наврата (2011. и 2012) по истом основу. Основни суд у Крагујевцу доноси решење у јуну 2012. године о принудној наплати дуга узимајући од пензије 2/3 што је законски максимум. Имам 82 године, јако сам болестан и скоро непокретан, 1/3 пензије не покрива ни трошкове лечења. У току суђења поднео сам захтев Фонду самосталних делатности за признавање стажа осигурања из првог радног века и овај поступак је трајао осам година. Захтев је на крају прихваћен, прерачуната је пензија за шест година и исплаћена ми је разлика али без камате, уз образложење да по закону и правилнику Фонд то право нема. Молим за ваше мишљење у вези са двојаким применом закона код Фонда

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

СОВО и Фонда ПИО о зарачунавању и незарачунавању камата. Кома треба да се обратим за помоћ?

Одговор: Ван сваке сумње је да сте се нашли у веома тешкој и незавидној ситуацији, али морате бити свесни да сте сами себе довели у овај положај. Једноставно, није законито примати две пензије, у Вашем случају од Фонда СОВО и Фонда ПИО истовремено. У то сте морали да посумњате и покушате на време да рашчистите ту ситуацију. Ово нарочито није могуће због чи-

њенице да су Вам обе пензије обрачунате урачунавањем стажа проведеног у војсци док сте били професионално војно лице. Када је настао дуг према Фонду СОВО, требало је да са њима склопите поравнање и без обрачунавања камате вратите основни дуг, а не да се судите годинама, па Вам је сада обрачуната и велика камата. Правилност обрачуна дуговања може да провери само суд.

Крај године повољнији

? Мирјана Петровић, Београд: Имам 55 година живота и 36 година радног стажа. Знам да услов за пензију имам, али бих радила и даље, па ме интересује да ли се мења начин обрачуна пензије од 1. јануара 2013. године и да ли су предвиђене неке промене по важећем Закону током 2013. године. Такође, интересује ме да ли је тачно да су најповољнији услови за одлазак у пензију у 11. и 12. месецу у односу на претходне месеце у години.

Одговор: Ништа битно се не мења у обрачуна висине пензије у 2013. години, сем што се такозвани додати стаж за жене од 2013. године снижава за један одсто, тј. уместо 15 износи 14 одсто. Такође је тачно да је такозвани годишњи лични коефицијент знатно реалнији када се просечна зарада у Србији за текућу годину

пореди са зарадом осигураника за приближно исти период, односно 11 или 12 месеци у години, него ако се пореди са зарадом за два или три месеца. Међутим, ако желите да наставите да радите и имате солидну зараду, то ће повољније утицати на висину будуће пензије од умањења на име додатог стажа за жене.

Додатак за негу детета, не супружника

? Читатељка: Мој супруг је инвалид 80% и уживалац туђе неге и помоћи од 1997. године. Да ли имам право на социјалну пензију? Прочитала сам у новинама да је то право да ступило на снагу прошле године. Ја сам у јулу напунила 60 година, а и сада радим око супруга који не може сам да се стара о себи.

Одговор: Ви вероватно мислите на остваривање права на посебну новчану накнаду у виду доживотног месечног примања у висини најниже пензије. Тачно је да је прошле године измењен Закон о социјалној заштити и омогућено да родитељ, а не супружник, који најмање 15 година непосредно негује своје дете које је остварило право на

увећани додатак за помоћ и негу другог лица, када наврши општи старосни услов за остваривање пензије, а нема право на пензију, оствари ову посебну новчану накнаду. Како се код Вас ради о нези супружника, а не детета, Ви не испуњавате законски услов за остваривање ове надокнаде, без обзира на то што сте навршили 60 година живота.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЈОВИЧИЋ	ТАКСА ЗА ПРЕЛАЗ ПРЕКО МОСТА	РИМСКИ БОГ ЉУБАВИ	ИНСЕКТ СА РИЛИЦОМ	ДРАГИ КАМЕН (ТУР)	ЖМАРАЦ ТРНАЦ	ОГРАДА ОД ПРУБА	САСТОЈАК СВИХ БОЈА
ДАЛМАТИНСКА РАКИЈА							
ГРЧКО СЛОВО							
СОЛО ПЕВАЧ							
ВЕШТА ВАРКА					АЛУМИНИЈУМ ВРСТА КОЛАЧА		
ОЗНАКА ЗА АЛТ		ОЗНАКА ЗА ЧЕЛИК ПРОФЕСОР ЕГИПАТСКЕ КУЛТУРЕ		ПРЕДЛОГ ПОКРАЈ ВУЛКАНСКА МАСА			
СИТАН ШПАНСКИ НОВАЦ (МН.)						СИМБОЛ ЗА АЗОТ МИТ. ХЕРОЈ ИТАЛИЈЕ	
УЧЕСТВОВАТИ У ИГРИ							МЕРА ЗА ТЕЧНОСТ (МН.)
ОЗНАКА ЗА НИШ			ЧИСТ ПАМУК ГРАД МАЛГАШ- КЕ РЕПУБЛИКЕ				
БИЈКА СЛИЧНА ЗОВИ, АПТИКА						ПЕРШУН ЦРТА, ОЗНАКА	
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	СИМБОЛ ТАНТАЛА НОВЧАНИ ИНТЕРЕС			НЕДАЂА НЕВОЉА ВРСТА ВИШЊЕ			
ИМЕ ЕНГЛЕСКОГ ПИСЦА ДОЛА						ВОЛТ ЦЕНА НАЗНАЧЕ- НА НА ЧЕКУ	
ИЗЕЛИЦЕ, ПРОЈДРЉИВ- ЦИ							
КНЕЖЕВИНА У ЕВРОПИ							ИНИЦИЈАЛИ ПИСЦА ЋИПИКА
ОСУШЕНА КОЛОИДНА МАСА					ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА ОМОТ, СВЕЖАЊ		
ОЗНАКА ЗА ТОНУ		МАЛИ РЕП ОХОЛ, НАДМЕН					
ВРЕДАН, ПРЕ- ДУЗИМЉИВ							ЗАВАРЕНО МЕСТО НА МЕТАЛУ
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ОВАКВОГ ОБЛИКА СИМБОЛ ИЛИНИЈУМА						
ИРИНА ОДМИЛА				ЖЕНСКО ИМЕ СИМБОЛ СУМПОРА			
ЛИЧНИ ДОХОДАК (СКР)			ФИЛМСКА ЗВЕЗДА				

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: замајац, вратари, ракетар, чкаља, о, к, ре, кз, ака, виа, о, баб, интерес, сандра, бостан, алт, рез, ри, пата, одјеци, каур, кс, цават, винил, р, еј, ћата, сам, кан, т, прача

Брана Николит

Размишљања

Здравство у Србији је здраво болесно.

Према попису, све је мање становника у Србији, поготово људи.

Србија чврсто стоји на европском путу. Не може да се помери.

Ја немам телохранитеља јер нико не може да ме сачува од мене самог.

Политичар који освоји власт не може да је се ослободи.

Учесници у играма на срећу поштују олимпијско правило: важно је учествовати.

Човече, не љути се на политичаре, већ на самог себе.

Павле Ађански

Животни пут

Свако има свој животни пут. Заједничке су нам само раскрснице.

Благо онима са више лица, увек показују неки нови образ.

Живот је као таксиметар. Стаје кад више немаш чиме да платиш.

Стој, ко иде? Боље сутра – одјекну из мрака.

Вртео се свет око нас док смо имали новца за рингшипил.

Лепо спавај, Србијо! На то се порез не плаћа.

Ивана Срећковић

Дејан Пасковић

Да ли сте знали ...

– да према најновијим истраживањима најдужи просечан животни век – 89,6 година, имају становници Монака који живе чак деценију дуже од просечних

Американца? Сматра се да су за овако дуг животни век највише заслужни удобан живот и одличан систем здравствене заштите који финансира држава, али и медитеранска исхрана која смањује ризик од појаве кардиоваскуларних болести.

– да су међу првих десет на овој листи најдуговечнијих и становници Макао, Јапана, Сингапура, Сан Марина, Андоре, Гирнесеја, Хонгконга, Аустралије и Италије? Њиховом добром здрављу погодују неки заједнички именитељи: исправне навике у исхрани, мали проценат гојазних, активан живот и добар стандард.

– да су Јапанци нација са највише стогодишњака – у овој земљи их живи готово 40.000. Првак по дуговечности

је јапанско острво Окинава, где на милион становника има у просеку 900 стогодишњака.

– да је, с друге стране, најкраћи животни век забележен у Лесоту, Сијера Леонеу, Замбији, Свазиленду и Мозамбику? У најлошије рангираном Мозамбику просечан животни век износи само 39,2 године.

– да, према недавно објављеним истраживањима Уједињених нација о просечном животном веку становника Западног Балкана, Срби живе најкраће у региону?

– да је ипак, по подацима Републичког завода за статистику, просечан животни век становништва у Србији продужен у последњих десет година за близу две године? Са 69,7 на 71,6 година продужен је просечан животни век мушкараца, са 75 на 76,8 година животни век жена.

– да и код нас постоје крајеве који су „дуговечнији“ од других? Статистика каже да је најдужи животни век у околини Златибора и на западу земље,

док је век грађана просечно најкраћи у равници. Ипак, појединачно, најдуговечнија места у Србији су Житорађа, где људски век траје у просеку 77,6, и Петроварадин са 77,2 године.

Лековите мисли

Незгодно је што нам се стално репризира филм о поскупљењу-ма.

Никад два добра. Некад грешим ако ћутим, а некад ако говорим.

Ковница новца мирује. Моја куповна моћ такође.

Без малтера и цигле раде они који нам зидају – обећања.

Несрећа за народ је кад површни људи испливају на површину.

Наша пракса: позвани на дијалог често слушају монолог.

Док се ми уходавамо, поред нас пролазе сви возови.

Топло нам је. Стално неко од политичара долива уље на ватру.

Паре не могу да трају целог живота, а поштење може.

Незгодно је што морал и закон стално играју нерешено.

Хичкоков филм „Дама која нестаје“ асоцира на моју пензију. И она брзо нестане.

Како пољопривреда да вуче добре потезе кад нико неће да повуче на њиви!?

Криминал код нас треба да је чвршће повезан. Лисицама.

Душан Старчевић

(Х)уморне мисли

Све је поскупело. Неће скоро избори!

Шта вреди што смо највећи у својим очима кад себе видимо само у огледалу?!

Не смем комшији да кажем: „Добар дан“ – може од изненађења да га стрефи шлог.

Храна је драстично поскупела. То је велики корак за дијеталце широм света.

Најзад смо се сетили – окренули смо леђа Европи. Нека она за нама каска, а не ми за њом!

Кућу и све по кући купио сам на кредит. Сад трошим само претек од камате.

Најзад ценимо храну. Никад није била скупља.

Ако храна не појефтини, гладоваћу! Ваљда ћу издржати недељу-две, до коначне победе.

Да су динари долари, држао бих кључеве светске берзе у малом џепу.

Глагол радити има само друго лице: ради ти!

У нашем правном систему укидање једног закона створи толику рупу да морамо да уведемо десет нових.

Међу двеста држава није за потцењивање наше стото место. То је златна средина.

Витомир Теофиловић